

Upravništvo: Ljubljana, Puceljova ulica 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24. Iskrata oddetek: Ljubljana, Puceljova ulica 5 - Telefon št. 31-23, 31-26. Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42. Računi: za Ljubljansko pokrajino pri političnem in ekonomskem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti. Cont. Post. No 11-3118. IZKljučno ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Ishaja vsak dan vsaj ponedeljskega Naročnik plača mesečno Lit 18.-, in inozemstvo vključno s Ponedeljskim jutrom Lit 36.50. Uredništvo: Ljubljana, Puceljova ulica št. 5, telefon št. 31-22, 31-23, 31-24. Rokopisni se ne vračajo. CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ad estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Attacco di aerosiluranti contro un convoglio

Un cacciatorpediniere e due piroscafi colati a picco, un altro cacciatorpediniere ed un mercantile gravemente danneggiati - Navi alla fonda nella rada di Algeri bombardate

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 1 marzo 1943-XXI il seguente bollettino di guerra n. 1010:

In Tunisia combattimenti locali svoltisi nella zona settentrionale hanno avuto esito a noi favorevole; un tentato attacco nemico nel settore meridionale è stato stroncato dal fuoco dell'artiglieria.

Tre apparecchi britannici risultano distrutti dalla caccia dell'Asse.

Nostre formazioni di aerosiluranti al comando del maggiore Casini Gabriele da Montesavino (Arezzo), capitano Graziani Giulio Cesare da Affile (Roma), capitano Zucconi Giuseppe da Spignano di Pola, capitano Spezzaferri Mario da Torre Annunziata, tenente Avalle Michele da Cuneo, attaccavano a nord est di Algeri un grosso convoglio scortato: Un cacciatorpediniere tipo «Jervis» raggiunto da due siluri, affondava immediatamente; due piroscafi per complessive 17.000 tonnellate, colpiti in pieno colavano a picco; un altro cacciatorpediniere ed un mercantile da 7000 tonnellate venivano gravemente danneggiati.

Aerei italiani bombardavano navi alla fonda nella rada di Algeri provocando violente esplosioni.

Su Cagliari e Palermo formazioni di velivoli avversari hanno lanciato ieri numerose bombe colpendo edifici pubblici ed abitazioni civili; accertati finora circa 200 morti e qualche centinaio di feriti a Cagliari, tre morti ed otto feriti a Palermo.

Napad torpednih letal na konvoj

En rušilec in dva parnika potopljeni, en trgovski parnik hudo poškodovan - V pristanišču Alžirju zasidrane ladje bombardirane

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 1. marca naslednje 1010. vojno poročilo:

V Tunisu so se krajevni spopadi, ki so se razvijali na severnem področju, končali za nas ugodno; poskusni napad sovražnika v južnem odseku je zatri topniški ogenj.

Lovci Osi so uničili tri britanska letala. Naše skupine torpednih letal pod poveljstvom majorja Casinija Gabriela iz Montesavina (Arezzo), kapitana Grazianija Giulio Cesara iz Affile (Rim), kapitana Zucconija Giuseppeja iz Spignana (Pola), kapitana Spezzaferrija Marija iz Torre Annunziata in poročnika Avalleja Micheleja iz Cuneo so napadle severovzhodno od Alžira velik spremenjen konvoj. Rušilec tipa »Jervis«, ki sta ga zadela dva torpeda, se je takoj potopil; dva parnika v skupni tonazi 17.000 ton, ki sta bila zadeta v polno, sta se takoj potopila; nadaljnji rušilec in trgovski parnik 7.000 ton, sta bila hudo poškodovana.

Italijanska letala so bombardirala v pristanišču Alžirju zasidrane ladje in povzročila strahovite eksplozije.

Na Cagliari in Palermo so skupine sovražnih letal odvrgele večerj številne bombe in zadele javna in zasebna poslopja; do sled je bilo ugotovljenih približno 200 mrtvih in nekaj 100 ranjenih v Cagliariju, 3 mrtvi in 8 ranjenih v Palermoju.

Šest sovražnih letal je bilo sestreljenih, 3 v bližini Palermoja po italijansko-nemškem protiletalskem topništvu, 2 v bližini rta Spartivento po naših lovcih v silovitih spopadih, 1 pa po nemških lovcih nekoliko južno od Sardinije.

Pri kraju S. Maria Castellabate (Salerno) so našli tri člane posadke angleškega letala, ki je padlo v morje.

Nove ovire v ameriški proizvodnji

Spori za nadzorstvo nad vojno proizvodnjo - Pomanjkanje kmetijskih delavcev

Lizbona, 27. febr. s. Po informacijah iz angleškega vira je začelo ameriško javno mnenje v tisku in radiu kazati znake vzneimljenja glede vprašanja, ki je znano pod imenom »Bitke v Washingtonu«, ali z drugimi besedami, glede borbe, ki se razvija med novim kongresom in staro upravo. Komentatorji poudarjajo, da je novi kongres postavil na glavo zakonodajne smernice zadnjih 10 let v sedmih tednih, vendar do sledja svoje strani ni izdal nobenega važnega zakona. Veliki spori se pripravljajo v Washingtonu zaradi civilnega in vojaškega vpliva pri nadziranju vojne proizvodnje. Izid te borbe bo odločil, ali bo Donald Nelson, ki zastopa civilni vpliv, obdržal svoje mesto na čelu vojne proizvodnje. Nelson je sam izval to borbo, ko se je znebil svojega sedelavca Everstadta iz vojaških krogov in poveril njegove posle Wilsonu, ki zastopa civilne interese. Nelsona in Wilsona podpirajo organizacije dela, majhna podjetja in tudi razni vplivni elementi iz kongresa. Vojsko in mornarico podpirajo nekatere velike tvrdke in Bernard Baruch, »strust« Rooseveltovih mečganov. Stvari se razvijajo tako, da bo moral Roosevelt kmalu nastopiti kot razsojnik. Kakor kaže, se Roosevelt nagiba k temu, da bi zopet poizvil že opuščen načrt, po katerem naj bi problem človeškega potenciala uredil tajnik dela. Trenutni vodja Paul Mac Nutt ne bo več obdržal te funkcije.

Lizbona, 28. febr. s. List »Daily Mail« poudarja v dolgem dopisu Dona Idona z naslovom »Fordova skrivnost« nekatere strani vprašanja, ki je zbudilo toliko debat v Ameriki in Angliji o omejenem proizvajanju bombnikov v Fordovih tovarnah v Detroitu. Pisec opozarja zlasti na to, da je bil Ford izolacionist pred katastrofo v Pearl Har-

bourju. Država bo poskrbela za večjo kontrolo v Fordovih tovarnah in upa s tem nadomestiti zamujeno.

Buenos Aires, 27. febr. s. Prestop ročnih delavcev iz poljedelske stroke v Zedinjenih državah v središče vojne industrije, kjer se jim obeta boljši zaslužek, je izzval hudo poljedelsko krizo, ki je imela občutne posledice tudi v splošnem položaju prehrane v državi. Ker zveza na vlada do sled je ukrenila ničesar, da bi zavrla to preseljevanje v množicah in izpolnila vrzeli, ki so zaradi tega nastale na vseh koncih in krajih, so številne zvezne države v skrbi za rešitev tega problema kar odločile tako, da so izpustile iz zapora kaznjence in obenem mobilizirale za taka dela šolsko mladno. Zakonodajne skupščine v Texasu, Kaliforniji, Minnesoti, Wisconsinu, Michiganu in Severni Karolini že proučujejo zakonske načrte, po katerih naj bi bili izpuščeni na svobodo vsi kaznjenci, da bodo uporabljeni pri delih na poljih V drugih državah razmišljajo o tem, da bi čim bolj skrajšali šolsko leto in tako omogočili mladini, da bi delala na polju, pri čemer bi obenem tudi znižali skrajno dobo za mladino pri teh delih od 18 na 16 let starosti, kakor je bilo že ukrenjeno v Indiji.

Omejitev proizvodnje obutve v Ameriki

Buenos Aires, 28. febr. s. Iz Washingtona poročajo, da so pristojne oblasti omejile proizvodnjo civilne obutve. Najvišja proizvodnja bo morala biti za 100 milijonov parov čevljev manjša kakor L. 1942.

.....
INSERIRAJTE V »JUTRO«
.....

.....
INSERIRAJTE V »JUTRO«
.....

.....
INSERIRAJTE V »JUTRO«
.....

.....
INSERIRAJTE V »JUTRO«
.....

.....
INSERIRAJTE V »JUTRO«
.....

.....
INSERIRAJTE V »JUTRO«
.....

Sei dei velivoli nemici sono stati abbattuti: Tre nei pressi di Palermo dalle artiglierie contraeree italo-tedesche; due al largo di Capo Spartivento ad opera della nostra caccia in violenti scontri; uno da cacciatori germanici poco a sud della Sardegna.

Presso S. Maria Castellabate (Salerno) sono stati raccolti tre componenti l'equipaggio di un aereo inglese caduto in mare.

Nota al Bollettino n. 1010: Nella brillante azione degli aerosiluranti, di cui il bollettino di oggi, si sono distinti anche i seguenti piloti:

Tenente Ciripiani Roberto da Firenze; Tenente Bargaia Francesco da Foligno; Tenente Faggioni Carlo da Carrara; Tenente Ammannato Porthos da Roma; Tenente Vinciguerra Pasquale da Catania; Tenente Borrelli Ernesto da Cragnano (Napoli); Tenente Giannone Vincenzo da Catania; Tenente Salvatore Luigi da Rieti; Tenente Sponza Ottone da Trieste; Tenente Scandarbullo Vittorio da Pianica (Venezia); Maresciallo Mantovani Carlo da Ostelato (Ferrara); Maresciallo Tomeucci Tomaso da Venezia; Maresciallo Di Gennaro Pasquale da Aversa; Sergente Magg. Roschini Italo da S. Maria degli Angeli (Perugia); Serg. Magg. Teotato Corrado da Baggio (Siracusa); Serg. Magg. Vitali Giovanni da Cesena (Forli); Sergente Haesely Walter da Torino.

Napad torpednih letal na konvoj

En rušilec in dva parnika potopljeni, en trgovski parnik hudo poškodovan - V pristanišču Alžirju zasidrane ladje bombardirane

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 1. marca naslednje 1010. vojno poročilo:

V Tunisu so se krajevni spopadi, ki so se razvijali na severnem področju, končali za nas ugodno; poskusni napad sovražnika v južnem odseku je zatri topniški ogenj.

Lovci Osi so uničili tri britanska letala. Naše skupine torpednih letal pod poveljstvom majorja Casinija Gabriela iz Montesavina (Arezzo), kapitana Grazianija Giulio Cesara iz Affile (Rim), kapitana Zucconija Giuseppeja iz Spignana (Pola), kapitana Spezzaferrija Marija iz Torre Annunziata in poročnika Avalleja Micheleja iz Cuneo so napadle severovzhodno od Alžira velik spremenjen konvoj. Rušilec tipa »Jervis«, ki sta ga zadela dva torpeda, se je takoj potopil; dva parnika v skupni tonazi 17.000 ton, ki sta bila zadeta v polno, sta se takoj potopila; nadaljnji rušilec in trgovski parnik 7.000 ton, sta bila hudo poškodovana.

Italijanska letala so bombardirala v pristanišču Alžirju zasidrane ladje in povzročila strahovite eksplozije.

Na Cagliari in Palermo so skupine sovražnih letal odvrgele večerj številne bombe in zadele javna in zasebna poslopja; do sled je bilo ugotovljenih približno 200 mrtvih in nekaj 100 ranjenih v Cagliariju, 3 mrtvi in 8 ranjenih v Palermoju.

Šest sovražnih letal je bilo sestreljenih, 3 v bližini Palermoja po italijansko-nemškem protiletalskem topništvu, 2 v bližini rta Spartivento po naših lovcih v silovitih spopadih, 1 pa po nemških lovcih nekoliko južno od Sardinije.

Pri kraju S. Maria Castellabate (Salerno) so našli tri člane posadke angleškega letala, ki je padlo v morje.

Nove ovire v ameriški proizvodnji

Spori za nadzorstvo nad vojno proizvodnjo - Pomanjkanje kmetijskih delavcev

Lizbona, 27. febr. s. Po informacijah iz angleškega vira je začelo ameriško javno mnenje v tisku in radiu kazati znake vzneimljenja glede vprašanja, ki je znano pod imenom »Bitke v Washingtonu«, ali z drugimi besedami, glede borbe, ki se razvija med novim kongresom in staro upravo. Komentatorji poudarjajo, da je novi kongres postavil na glavo zakonodajne smernice zadnjih 10 let v sedmih tednih, vendar do sledja svoje strani ni izdal nobenega važnega zakona. Veliki spori se pripravljajo v Washingtonu zaradi civilnega in vojaškega vpliva pri nadziranju vojne proizvodnje. Izid te borbe bo odločil, ali bo Donald Nelson, ki zastopa civilni vpliv, obdržal svoje mesto na čelu vojne proizvodnje. Nelson je sam izval to borbo, ko se je znebil svojega sedelavca Everstadta iz vojaških krogov in poveril njegove posle Wilsonu, ki zastopa civilne interese. Nelsona in Wilsona podpirajo organizacije dela, majhna podjetja in tudi razni vplivni elementi iz kongresa. Vojsko in mornarico podpirajo nekatere velike tvrdke in Bernard Baruch, »strust« Rooseveltovih mečganov. Stvari se razvijajo tako, da bo moral Roosevelt kmalu nastopiti kot razsojnik. Kakor kaže, se Roosevelt nagiba k temu, da bi zopet poizvil že opuščen načrt, po katerem naj bi problem človeškega potenciala uredil tajnik dela. Trenutni vodja Paul Mac Nutt ne bo več obdržal te funkcije.

Lizbona, 28. febr. s. List »Daily Mail« poudarja v dolgem dopisu Dona Idona z naslovom »Fordova skrivnost« nekatere strani vprašanja, ki je zbudilo toliko debat v Ameriki in Angliji o omejenem proizvajanju bombnikov v Fordovih tovarnah v Detroitu. Pisec opozarja zlasti na to, da je bil Ford izolacionist pred katastrofo v Pearl Har-

bourju. Država bo poskrbela za večjo kontrolo v Fordovih tovarnah in upa s tem nadomestiti zamujeno.

Buenos Aires, 27. febr. s. Prestop ročnih delavcev iz poljedelske stroke v Zedinjenih državah v središče vojne industrije, kjer se jim obeta boljši zaslužek, je izzval hudo poljedelsko krizo, ki je imela občutne posledice tudi v splošnem položaju prehrane v državi. Ker zveza na vlada do sled je ukrenila ničesar, da bi zavrla to preseljevanje v množicah in izpolnila vrzeli, ki so zaradi tega nastale na vseh koncih in krajih, so številne zvezne države v skrbi za rešitev tega problema kar odločile tako, da so izpustile iz zapora kaznjence in obenem mobilizirale za taka dela šolsko mladno. Zakonodajne skupščine v Texasu, Kaliforniji, Minnesoti, Wisconsinu, Michiganu in Severni Karolini že proučujejo zakonske načrte, po katerih naj bi bili izpuščeni na svobodo vsi kaznjenci, da bodo uporabljeni pri delih na poljih V drugih državah razmišljajo o tem, da bi čim bolj skrajšali šolsko leto in tako omogočili mladini, da bi delala na polju, pri čemer bi obenem tudi znižali skrajno dobo za mladino pri teh delih od 18 na 16 let starosti, kakor je bilo že ukrenjeno v Indiji.

Omejitev proizvodnje obutve v Ameriki

Buenos Aires, 28. febr. s. Iz Washingtona poročajo, da so pristojne oblasti omejile proizvodnjo civilne obutve. Najvišja proizvodnja bo morala biti za 100 milijonov parov čevljev manjša kakor L. 1942.

.....
INSERIRAJTE V »JUTRO«
.....

.....
INSERIRAJTE V »JUTRO«
.....

.....
INSERIRAJTE V »JUTRO«
.....

.....
INSERIRAJTE V »JUTRO«
.....

.....
INSERIRAJTE V »JUTRO«
.....

.....
INSERIRAJTE V »JUTRO«
.....

Obisk ministra Ribbentropa v Rimu

Izročitev posebne Hitlerjeve poslanice Duceju

Rim, 1. marca, s. Po Hitlerjevem nalogu je te dni prispel v Italijo, kjer se je mudil od 24. do 28. februarja, nemški zunanji minister Ribbentrop. Sprejel so ga ob prihodu državni tajnik za zunanje zadeve Bastianini, državna tajnika Rossi in Albini ter nemški poslanik v. Mackensen, ki je bil v spremstvu osebja nemškega poslanstva v Rimu. Na potovanju so v Ribbentropa spremljali poslanik Rjter iz nemškega zunanjega ministrstva, podnačelnik Hitlerjevega vrhovnega poveljstva generalni poročnik Warlimont in merodajni načelniki ministrstva za zunanje zadeve, Kr. poslanik v Berlinu Alfieri se je takisto udeležil potovanja.

Naslednjega dne ga je Duce sprejel na svojem sedežu, pri čemer mu je v. Ribbentrop izročil Hitlerjevo osebno poslanico. Nato je sledil prvi razgovor ob prisotnosti državnega podtajnika za zunanje zadeve Bastianinija ter poslanikov Mackensena in Alfierija, ki je trajal nad štiri ure. Raz-

govori so se nadaljevali še istega dne ter naslednje dni. Pri tem so bili proučeni vsi evropski problemi ter vodstvo vojne s strani tretjega sporazuma. Pri enem izmed teh razgovorov sta bila navzoča razen državnega podtajnika Bastianinija, ki je imel s svoje strani dolg razgovor s poslanikom v. Ribbentropom, tudi načelnik glavnega stana general Ambrosio ter general Warlimont kot zastopnik najvišjega Hitlerjevega poveljstva. Razgovori so se razvijali v ozračju prijateljske prisrčnosti; ter so bili prežeti z duhom prijateljstva, ki veže Duceja in Führerja.

Pri tem se je ugotovila popolna istovetnost nazoranj, ki je v ostalem vedno vladala med obema državama in ki je jamstvo za uspeh v skupni borbi, ki jo oba naroda bojujeta v polni vzajemnosti z Japonsko in s svojimi zavezniki.

Duce in minister v. Ribbentrop sta znova potrdila odločitev obeh držav za vodstvo

torpedovko, štiri trgovske ladje s skupno 6300 br. reg. tonami in dve obrežni ladji. Letalstvo je potopilo še nadaljnji 2 transportni ladji sovražnika.

Napadi nemških in italijanskih čet na severnem tuniskem bojišču so prinesli nadaljne uspehe. V pretekli noči so bile po dosedajšnjih ugotovitvah zadete z letalskimi torpedi pred alžirsko obalo 3 velike sovražne transportne ladje. Zanesljivo je bila uničena ladja s 7000 br. reg. tonami.

Na Sredozemskem morju so podmorniški lovci vojne mornarice potopili sovražna podmornica.

Med vojaško brezpomembnimi napadi britanskih letal proti nekaterim krajem zasodnega zapadnega ozemlja in proti nekem. mu oporišču ob atlantski obali, kakor tudi med posameznimi bombnimi napadi na zapadno Nemčijo v pretekli noči je imelo prebivalstvo izgube. Sestreljenih je bilo 5 s. vrzanih letal.

V borbi proti pomorskemu prometu Velike Britanije in Zedinjenih držav so potopile podmornice v februarju 82 sovražnih trgovskih ladij s 545.300 br. reg. tonami in torpediral 14 nadaljnjih ladij, izmed katerih jih je mogoče večje število smatrati prav tak za potopljene. Brzi čolni so potopili tri trgovske ladje s 6000 br. reg. tonami, letalstvo pa je potopilo v istem času 5 trgovskih ladij s 25.000 br. reg. tonami in poškodovalo 14 trgovskih ladij, dokoli težko. S tem je bilo v februarju uničenih 576.800 br. reg. t. n. sovražnega ladijskega prestra.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno ladjo. Druge edine vojne mornarice so uničile 3 brze čolne, 2 strazni ladji, 1 ostrkbovalno ladjo in 1 podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo 1 podmornico, poškodovalo pa 2 križariki in manjšo vojno ladjo.

Podmornice so potopile nadalje 1 križariko, 1 rušilec in 1 sprcnjevalno

Nezavoljstvo Angležev z ameriško strategijo

Nepremestijva neoglasja med Anglosasi in njihovimi zavezniki

Stockholm, 28. febr. s. Angleški tisk ironično piše o samozavesti, s katero so se prišli Američani boriti v Evropi. V Tunisu se niso preveč izkazali. Tuniška lekcija je bila za yankece dobro zdravilo. To lekcija so plačali zelo drago. Neki vojni lopisnik iz Tunisa piše: Američani so mislili, da to zadosti, če se pokažejo na bojišču, pa se bodo vojaki osi že onesvestili iz strahu.

News Chronicle piše: Na svoji koži so Američani spoznali, da proizvodnja orožja v velikih količinah ne zadosti, če se ne zna orožje učinkovito uporabljati.

Celo ameriški tisk ne šteti s sarkazmom na račun ekspedicijskega zbora in ameriške bojne mentalitete. »Chicago Sun« izjavlja: Še v početju smo mislili v Ameriki, da bo 8. angleška armada izgubljena, če se ne bomo požurili in ji prhiteli na pomoč. Vsak Američan je bil popolnoma prepričan, da velja vsaj za dva Angleže.

Bern, 28. febr. s. »Times« objavlja drugi članek o političnem položaju v severni Afriki. V članku se navaja med drugim: Severna Afrika nudi danes nenavadno silko kolonije, kjer se oblikuje bodoča usoda Francije vpriči interesiranih in kritičnih gledalcev iz vsega sveta, dočim je večina prebivalcev popolnoma brez zanimanja za to zadevo. List podčrtava zadržanje teh pasivnih zajednic, poučarjajoč, da je francoska uprava še nadalje konservativna in oligarhična. Pod Giraudovim vodstvom vzdržuje komisar za notranjo upravo strogo cenzuro in nadzorovanje vsega političnega delovanja.

Bern, 1. marca. Vedno bolj ostre so londonske kritike na naslov ameriškega poveljstva zaradi izida poslednjih bojev v severni Afriki. Očitajo mu zlasti, da ni razumelo strateškega pomena prehoda med Gabesom in Sot el Džeridom in da ni postalo močnih kontingentov, ki naj bi zasedli in trdno držali v rokah to področje zaradi potrebne zveze med četami, izkrcanimi v Alžiru, in angleško 8. armado. Deloma se to pojasnjuje s trditvijo, da izkrcanih kontingentov ni bilo dovolj, toda v tem primeru nastane vprašanje, ali ni bilo zmotno okrepiti 8. armado namestu

1. britanske in ameriške armade. Sedaj spoznavajo, da bi bilo bolje, ako bi se operacije začele z napadom proti Tunisu, ne pa z napadom proti Romelu pri El Alameinu. »Times« na primer priznava, da je bil pomen »Romelovega pohoda proti zapadu«, kakor je o njem pisalo osno časopisje, večji, kakor so mu ga pripisovali v Londonu.

Na pristojnih mestih ugovarjajo tem kritikam in trdijo, da je bila prva dolžnost Velike Britanije zavarovati Egipt, ki so ga osne čete resno ogrožale, in da so razlogi splošne politike zahtevali, da se izvrši izkrcanje v Alžiru in Tunisu po uspehih 8. britanske armade, toda ti angleški strokovnjaki prikrivajo drug razlog: težave, na katere so zavezniki nalezli pri izkrcanju svojih čet, njihovi oskrbi in pripravi za napad proti Tunisu zaradi delovanja osnih podmornic.

Sedaj so ti strokovnjaki, kakor piše »La Suisse«, zelo previdni v presoji položaja, njihova previdnost pa izhaja iz spoznanja, da so italijansko-nemške čete dosegle pomembne uspehe in prizadele ameriškim četam tako hude izgube, da je njihova ofenzivnost oslabiljena. Ti uspehi so šetem pomembnejši, ako jih spravimo v zvezo z zmagovitim odporom Osi na ruskem bojišču, kajti v obeh angleškega ljudstva upravičuje vse to znano zahtevu lorda Beaverbrooka po ustanovitvi »drugega bojišča« v severni Evropi, češ, da zavezniki še niso v stanju, da bi stvorili mostiče iz severne Afrike ali s izsilili prost prehod preko Sredozemlja, še preden bi bila Rusija prisiljena zaustaviti svojo ofenzivo. Kakor znano je lorda Beaverbrooka v imenu vlade ostro zavrnil lord Simon. Zakaj? Prav gotovo ne samo zato, ker se žele ohraniti v tajnosti vojaški načrti. V ozadju je nekaj povsem drugega: anglosasi voditelji ne žele propagande te vrste, kajti oni mislijo, da bi bilo zanje zares koristno le drugo bojišče v vzhodni Evropi, kjer bi se lahko postavili obenem po robu ruski ekspanziji, medtem ko bi vzhranje v severni Evropi (na Norveškem) samo odvrnilo sovražne sile z vzhodnega bojišča in koristilo Rusom.

(Stampa Sera.)

Opozorilo vseučiliščnikom

Tisnovni urad Zveze fašijev javlja: Opozarjajo se vseučiliščniki, vpisani v ljubljansko vseučiliško organizacijo, da si morajo oskrbeti obnovo članske izkaznice do 15. marca t. l. Kdor si v tem času ne bi preskrbel izkaznice bo smatran, da je izstopil iz društva in mu s tem zapadejo vse pravice.

Protiboljševiška manifestacija v Sofiji

Sofija, 28. febr. s. Na pobudo generalnega poveljstva mladinske narodne organizacije »Branik« je bila danes v Sofiji svečana proslava »junakov Stalingrada«. Manifestacije so se udeležili ministrski predsednik Filov z več ministri, najvišje politične in vojaške osebnosti iz Sofije, ministri Italije, Nemčije, Japonske in vseh ostalih trojnem paktu pripadajočih držav in držav protikomunističnega pakta, oddelki »Branika«, GIL-a in Hitlerjeve mladine ter izredno številna množica iz vseh slojev.

Šef zunanje sekcije »Branika« in šef Hitlerjeve mladine v Bolgariji sta povlečevala junaško žrtev nemških in zavezniških vojakov, ki so se v Stalingradu do skrajnih mej človeške odpornosti borili proti sovjetskim tolpom. Poslušalci so oposemnezi odstavkih v govornih navdušenozvikljali oboženiim silam nove Evrope, ki branijo celino pred boljševiško nevarnostjo.

Manifestacija prijateljstva s Finsko

Berlin, 28. febr. s. Ob proslavi epopeje finskega naroda, katero predstavlja legendarni junak Kaleva, so se danes v Berlinu zbrali zastopniki zavezniških in prijateljskih držav na svečanem sestanku. Navzoči so bili številni zastopniki nemško-finskega združenja in nemške družbe, ki se imenuje po skladatelju Sibeliusu. Na zborovanju se je izpričalo prijateljstvo, ki veže obe državi v skupni borbi proti nevarnosti, ki ogroža evropsko civilizacijo.

Spominski dan španskih kraljev

Madrid, 28. febr. s. S posebnim dekretom je general Franco proglasil obletnico smrti bivšega kralja Alfonza XIII. za spominski dan španskih kraljev. Dekret poudarja, da je bila monarhija v prejšnjih stoletjih simbol španske zgodovine in edinstva španskega naroda, kakor tudi predstavnica volje imperialne veličine države. V Eskurialu bodo 11. marca proslavili svečano ta dan ob udeležbi generala Franca in članov vlade.

Anglosaska zarota proti Španiji in Portugalski

Buenos Aires, 28. febr. s. V tukajšnjih krogih zelo komentirajo vest lista »Exchange Telegraph« iz Washingtona z datumom 10. februarja, da je komisija predstavnikov zbornice odobrila izdatek 750 milijonov dolarjev za nabavo srednjih pomorskih oporišč. Po tej vesti ni bilo ničesar objavljene natančneje glede kraja, kjer naj bi se ta oporišča nahajala. Spričo znanih anglo-ameriških namenov, priti v posest vsaj za časa vojne portugalskih in španskih otokov na Atlantiku, ki bi bili »srednja pomorska oporišča«, ki jih omenja poročilo lista »Exchange Telegraph«, se domneva, da sta Washington in London morda že prelagala, da bi najela te otoke za določeno dobo.

Britke izkušnje norveškega kapitana v angleški službi

Berlin, 27. febr. Kapitan Eriksen, poveljnik neke norveške trgovske ladje, ki je bila v službi Anglije in potopljena 23. januarja južno od Azorov, je podal nekaj izjav v zvezi s potopitvijo dveh ladij s četami na severnem Atlantiku, in načinu anglosškega navačenja ljudi za službo na ladjah. Posadke angleške narodnosti so že zelo maloštevilne, zaradi česar nabirajo Angličani ljudi iz različnih narodnosti, ki so iz kakršnih koli razlogov v Angliji in so vajeni življenja na morju, toda tudi s temi angleške oblasti n'imajo mnogo uspeha. Angličji jim vse mogoče objubljujejo, toda kljub temu jih ni mnogo, ki nasadajo tem objubam, kajti vsi predobro vedo, kakšna usoda čaka večino edinic, ki se odpravijo v razglasih in kako Angličji izpolnjujejo v praksi svoje objube.

Glede obeh parnikov, ki sta bila s četami vred potopljena, je norveški kapitan izjavil: Kje so bili rešili čolmi za kakih 1500 oseb? Kje posebna oblačila za primer nesreče za člane posadke, ki so predvidena in objubljena v razglasih, s katerimi Angličji novačijo posadke? Mnogo ljudi bi lahko rešili, če bi ameriški ladjedelniki in ameriške oblasti izpolnjevale svoje objube in bili manj lažnjivi.

Žrtve nesreče ameriškega transportnega letala

Lizbona, 27. febr. s. Poročajo, da je bilo v »Clapperju«, ki se je pred dnevi ponesrečilo, 7 artistov ameriškega radja, namenjenih v London, kjer naj bi igrali ameriškim vojakom, nadalje tajnik nekega poslanstva in druge osebe, katerih imena so še nadalje v tajnosti. Nadaljuje se iskanje razbitin in 18 trupel, ki še manjkajo. V vodah reke Taja plava na stotine pisem, ki jih zbira pomorska policija.

Rdeči križ poroča

V potzvedovalnem oddelku Italijanskega Rdečega križa. Avtonomna sekcija v Ljubljani. Via Ariella Rea (Gospodstvska) 2-II, naj se med uradnimi urami od 8. do 12. javijo naslednji: Bakovnik Ljudmila, učiteljica, Kramaric Konrad, Poje Anton in Helena; svoji imertiranca Punčoha Maksimilijana, svoji umrlega interniranca Turšiča Franca, roj. 1899. Dalje naj se javijo osebe, ki so poslate pakete naslednjim: Velde Aloiz Sever Franc Podraž Ivan. Levstik Anton Pajnič Ivan. Sečnik Jožef Hočevar Ivan Boh Franc Mušter Jože, Zajc Vinko, Lavšin Jože, Brenc Janez, Poljanec Franciška Makuc Marija, Strenec Ana, Kozina Ivan, Skulj Janez, Marmč Martin, Rožmanč Andrej, Vidic Anton Vidc Stanislav, Konda Jožef, Kasi Adolf, Svare Vio Erjavc Bogdan Malover Miha, Peterle Alojz Oster Ludvik, Zalar Matic, Peršin Gabriel

Gospodarstvo

Mobilizacija kmetijstva v Italiji

V nedeljski številki smo poročali o važnih ukrepih kmetijskega ministrstva, ki je v sodelovanju s pristojnimi korporacijskimi organi na novo določilo cene za približno 100 raznih kmetijskih pridelkov, upoštevajoč pri tem potrebo medsebojne izravnave teh cen, pa tudi potrebo diferenciacije med posameznimi pokrajinami. Italijanski listi so sedaj objavili nove cene za žito, ki jih je odobrili medministrski odbor za oskrbo in cene. Cena pšenice v severni in srednji Italiji bo znašala po novi letini 235 lir, za sto, v južni Italiji 280 lir in na otokih 310 lir. Za trdo ozimno pšenico je določeno pribitek 20 lir. V bodoče bodo v odkupni ceni vpoštevane tudi vse premije, ki so se doslej plačevale proizvajalcem. Lani je znašala osnovna cena 175 lir za navavno pšenico in 190 lir za trdo ozimno pšenico, poleg tega pa je država plačala pridelovalcem po 200 lir za hektar, posejan z žitom, in tudi premije za pravčasno oddajo žita, ki so bile prvotno določene le za prvo dobo po letini, pa so bile pozneje razširjene na vse žitno leto.

Za rž je določena odkupna cena 200 lir za ječmen 175 lir, za oves 160 lir, za koruzo prav tako 160 lir in za riž 180 lir za sto. Tudi v teh cenah so že vpoštevane vse dosedanje premije in vsi povški, ki so bili doslej uradno odobreni. Z določitvijo novih cen je opravljeno delno nesozamernejeprosprti cenam drugih kmetijskih proizvodov, zlasti cenam sočivja, tako da višje cene za druge proizvode ne bodo odvrčale kmete od pridelovanja pšenice in drugega žita. Letos je bila cena zgolj določena, ker se je izkazalo, da je bila lanska objava ob koncu maja nekoliko kaksna.

Listi objavljajo tudi poročilo o seji delovnega odbora Fašistične konfederacije kmetov, iz katerega sledi, da bodo letos še podvojena prizadevanja za nadaljnje znatno povečanje kmetijske proizvodnje. Člane odbora so sprejeli kmetijski minister Pareschi, novi korporacijski minister Tiengo in generalni tajnik narodne fašistične stranke Vidusoni tako da so člani odbora lahko stopili v neposreden stik

z vsemi odločujočimi činitelji. Kmetijski minister je o priliki sprejema opozoril na priprave in delo, ki ga je vlada že izvršila v interesu razvoja kmetijske proizvodnje. V tem okviru zavzema najvažnejše mesto generalni obdelovalni načrt, ki je ustvaril pogoje za čim koristnejše izkoriščanje razpoložljive zemlje. Pravkar objavljene cene pa bodo ustvarile gospodarsko osnovo za povečanje proizvodnje. Italijansko kmetijstvo ni važno samo za prehrano dežele, temveč tudi za industrijo in za izvoz. Ze leta 1941 je 260.000 hektarjev kmetijske zemlje služilo pridelovanju tekstilnih vlaken pri čemer je bombaž s 70.000 hektarji zavzel važno mesto. Če vpoštevamo pomen tekstilne industrije za gospodarsko življenje Italije in za izvoz, tedaj bomo spoznali, kakšno važno vlogo ima tudi kmetijstvo s tem, da dobavlja važne osnovne surovine tekstilni industriji.

Poleg oboroževalne industrije je daleč kmetijstvo najvažnejši činitelj v gospodarskem življenju Italije, ki je prav na tem sektorju gospodarstva s korporativno organizacijo dosegla največje uspehe. Privikrat se je tu v večji meri pojavil v kmetijstvu problem delovnih sil. Da se pridobijo potrebne delovne sile za kmetijstvo, je bila deloma preosnovana proizvodnja v omah industrijskih panogah, ki so manj važne za vojno. Vzpredno z generalni delovalnim načrtom je bil postavljen tudi načrt za preskrbo delovnih moči kmetijstvu. Delovni odbor Fašistične konfederacije kmetov se je na svojem zasedanju bavil tudi z vprašanjem preskrbe delovnih moči ter z vprašanjem, ki so v neposredni zvezi s kmetijskim delavstvom, zlasti z vprašanjem delovnih oblik, prevoznih sredstev itd. Poskrbljeno je, da bodo na razpolago potrebne delovne oblike in med drugim tudi material za popraviljanje biciklov, ki so važno prevozno sredstvo za kmetijsko delavstvo. Letos bodo danj kmetom na razpolago za delo tudi vojni ujetniki. Drugo važno vprašanje pa je vprašanje pospešene motorizacije italijanskega kmetijstva. Tudi v tej zvezi so bili storjeni važni sklepi, ki se bodo preosnovale kmetijskih traktorjev na bogen z ogjem in dobave plinskih generatorjev ter potrebne ogla.

Gospodarske vesti

— Ratifikacija pogodbe o novi ureditvi Južne železnice. Iz Berlina poročajo, da je Nemčija ratificirala pogodbo ki so jo 10. avgusta 1942 na otoku Brioni sklenili predstavniki Italije, Nemčije, Hrvatske in Madžarske glede nove ureditve železniške družbe Dunav-Sava-Adria (prej Južna železnica)

— Ukinitje rumunske pristojbine za izvoz mineralnega olja. V marcu 1940 je Rumunija uvedla pristojbino v višini 80% na oni znesek, za katerega izvozna cena presega normalno ceno. Ker so bile izvozne cene v zadnjih dveh letih pncovno zvišane, je rumunska vlad uknila to izvozno pristojbino. Po italijansko-rumunskem dogovoru bo to ukinitje izvozne pristojbine veljalo tudi za nazaj do 1. maja 1942.

— Zrebanje obligacij 6 odstotkov obligacijskega posojila mestne občine ljubljanske. Dne 15. februarja je bilo v Ljubljani 13. zrebanje obligacij 6 odstotnega obligacijskega posojila mestne občine ljubljanske v nominalni vrednosti 20 milijonov din. Zrebanje obligacije so objavljene v »Službenem listu« in »Ljubljanski pokrajini« in bodo izplačane 16. avgusta t. l.

— Iz trgovskega registra. Vpisala se je tvrdka Bezek in Šušteršič, trgovina z gorivom na drobno v Ljubljani (družbenika sta Jakob Bezek, trgovec, in Anton Šušteršič, skladiščnik, oba v Ljubljani).

— Hrvatski urad za finančno ureditev odnosov z ostalimi nasledstvenimi državami. V zagrebških »Narodnih novinah« je bil te dni objavljen pravilnik o ustanovitvi urada poverjenitstva za likvidacijo imovnoskoprnih odnosov med Hrvatsko in ostalimi državami, ki je sestavni del državnega zakladnega ministristva. Ta urad bo vršil pripravljajna dela za pogajanja in za sklepanje meddržavnih sporazumov in pogodb o likvidaciji imovnoskoprnih razmer med Hrvatsko in ostalimi državami prevzemnicami ozemlja bivše Jugoslavije, kolikor se ta pogajanja tičejo delež terjate in obveznosti, ki odpade na Neodvisno državo Hrvatsko, njena samoupravna telesa in hrvatsko gospodarstvo in se nanaša na prevzeto imovino bivše Jugoslavije. V zvezi s temi vprašanji bo urad vršil vse potrebne posle. Urad ima pravni osek in statistično-računski osek.

— Nemško-hrvatski trgovinski sporazum.

O nedavno sklenjenem nemško-hrvatskem trgovinskem sporazumu poroča »Südt. Economist«, da so s tem novim sporazumom rešena vsa vprašanja blagovne izmenjave, plačilnega prometa in kontingentov. Predvidene dobave so prilagodene zahtevam vojnega gospodarstva. Po pogodbi je v mejah možnosti zagotovljena oskrba Hrvatske z industrijskimi proizvodi. Nemčija bo dobavljala Hrvatski predvsem kmetijske stroje, elektrotehnični material, tekstilno blago, kemikalije premog in koks. Hrvatska pa bo izvozila v Nemčijo kmetijske proizvode, les in rudo Kot nov izvozni predmet Hrvatske je predvidena nafta, ker je na podlagi uspešnih vrtnaj v dosedanjih in novih področjih pričakovati da se bo v kratkem hrvatska proizvodnja mineralnega olja precej povečala. S pogodbo je urejeno tudi vprašanje denarnih pošiljk hrvatskih delavcev, ki so zaposleni v Nemčiji. Te pošiljke predstavljajo v nemško-hrvatskem plačilnem prometu važno postavko. Samo v prvih devetih mesecih pr. l. so hrvatski delavci zaposleni v Nemčiji, poslali v domovino 15 milijonov mark, to je 300 milijonov kun.

— Samooskrba Nemčije in Anglije z živil. Prof. dr. Halden iz medicinske kemičnega instituta v Gradcu objavlja nekaj zanimivih števil, ki kažejo, kako se je razvijala v zadnjih desetletjih samooskrba z živil v Nemčiji in Angliji. Leta 1880. je Nemčija z domačo proizvodnjo krila še 95% celotne potrebe živil. Do leta 1924 je odstotek samooskrbe padel na 67%. V zadnjem desetletju pa se je pričel zopet naraslat in je že pred vojno zopet narasel na 83%. Docela drugačen je bil razvoj v Angliji. Leta 1880 je Anglija krila še 75% potrebe živil z lastno proizvodnjo. Ta delež pa je v zadnjih desetletjih stalno nazdrnil navzdol na 25%. Tako je Anglija pred vojno krila z lastno proizvodnjo le eno četrtino potrebnih živil, vsa ostala živila pa je uvažala, in sicer predvsem iz kolonij,

ker so bili tam proizvajalni stroški nižji. Politika povečanja osnove za prehrano na lastni zemlji je šele omogočila obrambno sposobnost Nemčije. Na enak način so se osamosvojile tudi nekatere druge države. Zlasti je v tem pogledu omeniti velik napredek Italije, ki je uspešno izvedla znaon bitko za pšenico.

— Delo nemške vojne pošte v lanskem letu. Glede na razširjenje vojnega območja se je delo nemške vojne pošte lani še pomnožilo. Vsega je nemška vojna pošta lani dnevno odpremila 12,5 milijona pošilk s pozdravi in sporočili med fronto in domovino. Vojno-poštni uradi za fronto so lani prejeli 5,7 milijona vreč pisemske pšte in 8 milijonov vreč paketov, odpremili pa so v domovino 2,4 milijona vreč pisemske pošte in 6,8 milijona vreč paketov. Poleg tega so uradi prejeli 1,8 milijona službenih paketov in odpremili 1,4 milijona takih paketov. Zasebnih telegramov so prejeli nad 1 milijon. Znatno je bil tudi denarni promet vojnopoštinih uradov za fronto. Vplačanij je bilo na podlagi 20 milijonov denarnih nakaznic vsega 2,4 milijarde mark, izplačanij pa je bilo na podlagi 10 milijonov poštinih nakaznic 440 milijonov mark. Vrhun tega je bilo otvorenih 300.000 poštno-hranilnih knjižic.

— K črnovi zasebne lastnine v baltskih deželah. Ze večraj smo kratko poročali, da je državni minister za vzhodne dežele Rosenberg izdal naredbo o obnovi privatne lastnine v Estoniki, Letonski in Litvi. Po zasledbi teh dežel v letu 1940 je sovjetska uprava, kakor znano, razlastila nepremičnine in jih kolektivizirala. Zopetna vzpostavitev zasebne lastnine pomeni konsekventno nadaljevanje politične likvidacije sovjetskega sistema, ki se je pričela izvajati takoj po zasledbi teh dežel v letu 1941. Naredba določa, da se zasebna lastnina v splošnem vzpostavi. Zemljiško-knjižni uradi so pričeli znova delovati in bodo obnovili zemljiške in hipotekarne knjige. Lastnina na nepremičninah se bo obnovila na predlog prejšnjega lastnika. Pri tem se bodo prvenstveno reševala pručnje takih predlagateljev, ki so se politično in gospodarsko izkazali. Naredba vsebuje tudi podrobne določbe glede upoštevanja dedčev in glede obnove stvarnih pravic na nepremičninah, pa tudi druge predpise, ki so s tem v zvezi

— Narasla španska proizvodnja premoga. Za v prejšnjem letu se je španska proizvodnja premoga znatno povečala. Lansko leto pa je prineslo novo zvišanje proizvodnje. V Španiji so lani nakopali 10,41 milijona ton (prejšnje leto 9,63), od tega 8,07 milijona ton črnega premoga (7,63), 1,27 milijona ton antracita (1,17) in 1,08 milijona ton rjavega premoga (0,83). V letošnjem letu se bo proizvodnja še nadalje povečala, za kar so izvršene vse priprave. Del proizvodnje bodo iz Španije po najnovjši pogodbi izvozili v Portugalsko.

— Na Hrvatskem bodo znatno povečali proizvodnjo oljaric. Iz Zagreba poročajo, da so storjeni važni ukrepi za bistveno povečanje proizvodnje oljaric na Hrvatskem. Predvsem se ukrepi tičejo proizvodnje oljne repice in sočičnjega semena. Oljno repico so od nekdanj gojili v Bosanski Posavini, kjer je zdajnja leta povprečno pridelal znašal okrog 400 vagonov letno, v izjemno dobrih letih tudi 1000 vagonov. Glede na ugodne vremenske razmere v Bosanski posavini bodo na istem zemljišču dosegli dve letini oljaric. Oljna repica z godaj dozori in ko bodo pridelali spravili bodo posejali sončnice, ki bodo dale drugi pridelok oljaric. Sončnično seme so v zadnjih letih začeli v večjem obsegu gojiti v Sremu in Slavoniji, kjer je bil lani pridelalek dosegel 2000 vagonov. Gojitev sončnic bodo letos že znatno razširili in je Ministrstvo za narodno gospodarstvo v ta namen odobrilo posebne premije. Poleg lanske odkupne cene 8 kun za kilogram semena, bo ministrstvo čalo premijo 7 kun na kilogram semena. Proizvajalci, ki bodo sklenili pogodbe za s-etev sončnic, bodo prejeli od vsakih 100 kg semena 1,5 kg sladkorja. Vrhun tega bodo proizvajalci lahko po maksimalni ceni odkupili v tvornici olja za vsakih 100 kg semena 2 kg rafiniranega olja in 10 kg oljnih pogač.

Naradžajoča moč Nemčije in zveznikov

V zadnji številki nemškega tednika »Der Angriff« je objavil dr. Ley zanimiv članek o naradžajoči sili nemškega vojnega potenciala, v katerem navaja najprej, da je Nemčija v zadnjem času dobila največjo in najodločilnejšo moralno bitko v tej vojni; in v zgodovinski sploh, razen tega pa zmagala v nič manj odločilni bitki, v bitki za Evropo. Nato pripominja pisec med drugim: »Inozemski delavci so povisali svoj delovni doprinos in se še bolj vedejo kakor doslej. Zasedeno ozemlje se v nasprotju s Churchillovimi pričakovanji ni uprlo. Zionarni nevrtači prihajajo k zavesti. Postavljajo pred alternativo: Hitler ali Stalin, kažejo vedno bolj, da jim je ljubša Evropa pod Hitlerjevimi vodstvom.« Dr. Ley se nato obrača do zlobnecev in pesimistov in jim dokazuje z enostavnim razlagljanjem, da je nemški vojni potencial neprimerno večji od boljševiškega: »Sovjetska zveza je štela 170 milijonov prebivalcev, ki jih danes 70 milijonov živi na ozemlju, ki so ga zasedle nemške čete. Ostane ji torej le še 100 milijonov ljudi, ki pa jih 15 do 20 milijonov živi v Sibiriji, tako, da ne prihajajo v poštev. Tako razpolaga le s kakimi 80 ali 85 milijoni prebivalcev. Nasproti tem milijonom lahko postavimo 85 milijonov Nemcev, 70 mili-

jonov zveznikov in 150 milijonov prebivalcev na zasedenem ozemlju. Ako nam bo uspelo, o čemer ne dvomimo, mobilizirati teh 300 milijonov ljudi, bodisi kot vojake ali kot delavce, bomo boljševizem lahko strli tudi s številčno močjo.«

O boljševiškem vojnem potencialu pa piše: »Ceprav smo se zmotili, ko smo ga podcenjevali, moramo vendar reči, da tudi Stalin ne more delati čudežev, tem manj, ker je izgubil ogromne viresurovin, ki so nujno potrebne za vojno proizvodnjo. Ruske izgube padlih, hudo ranjenih in ujetih so v teh treh mesecih natančno desetkrat večje kakor nemške, kakor izhaja to iz verodostojnega vira. Kje je potem takem premoči boljševizma? Rdeči diktator vodi v mesnico 80 milijonov prebivalcev, kolikor mu ji je še ostalo. Njegova strategija je v upanju, da bi Nemci ostali brez streliva, da bi jih potem pobile njegove horde. Pri Stalingradu je v tem pogledu popolnoma uspel. Nemci so tam ostali brez streliva in sovražnik je lahko vdrl in nato napredoval nekaj sto kilometrov, toda tu je šlo za vojno zvižajo, če hočete barbarsko toda primitivno vojno zvižajo, ki se lahko posreči samo enkrat.«

Pregled položaja na vzhodnem bojišču

Iz Berlina poročajo: Zimska bitka zaposluje na obeh straneh fronte vse sile. Sovjetske čete so se v več kakor treh mesecih bolj ali manj oddaljile od svojih izhodišč proti zapadu. S tem se tudi povečali razdalje za oskrbo. V isti meri, kakor so sovjetske čete razširile svojo fronto, se je na drugi strani nemško bojišče skrčilo. In sedaj se zdi, da začenja mraz puščati in da nastopa toplejša temperatura. To se seveda ne dogaja enakomerno vzdolž celega bojišča, toda tam, kjer so bile v zadnjih tednih najhujše borbe, na ozemlju Donca in na severozapadni strani se čimdalje bolj opazajo posledice odjuge. Tudi južno od Donca ovira blato vsakršne večje operacije. Prav pri kubanskem mostiču je bilo sovjetskim četam zaradi tega onemogočeno kretanje, ki so ga ustavile vremenske spremembe. Nobenega dvoma ni, da je odvisev potek te bitke v sedanjem stadiju prvenstveno od vremena.

Nemško poveljstvo se je odločilo izprazniti lok Donca in Harkov zaradi skrajšanja fronte, ki bo ugodno vplivalo na obrambo. Sovjetske čete so skušale te ukrepe izrabiti zase. Več kakor enkrat se je v sedanjih premikalnih vojni pripetilo, da so se sovjetske čete v veri, da zasledujejo Nemce, spustile predaleč in so morale naknadno ugotoviti, da so samo začle v nastavljenno past. Sovjetsko poveljstvo je v veliki bitki večkrat izgubilo smisel za izrabo velikega prostora. Prosejalo so te premike samo z vidika pešanja nemške borbenne sile. Sploh se na sovjetski strani opaža, da so svoje vdore skušali strateško izrabiti. Tudi v napredovanju od Donca do zapadnega Donca so videli dobrodošlo priložnost, da bi široki koridor do Dnjepra odrezali z eno samo operacijo. Zaradi tega so zastavili svoje moči z napadalnimi oddelki, ki so bili usmerjeni naravnost proti kolenu Dnjepra. Takšna operacija pa je vedno nevarna.

Kdor se loti širokoptezne operacije mora prevzeti tudi odgovornost za nevarne obkolitve, sovjetski napadalni oddelki pa so na svojem pohodu proti Dnjepru zašli v past Sile, ki so jih Nemci sprostili s skrajšanjem fronte, so padle sovražniku v bok in v hrbet prišle so ga tam, kjer je bil najbolj občutljiv in se ga razbije. Da bi razbremeni te napade, je sovražnik skušal izvajati pritisk na področje Donca s severozapadne strani. Vrgel je v bitko mnogo sil, da bi na ta način vrgel Nemce pri obrambi doneškega področja in da bi izboljšal svoje prilike za obkolitev. Ta manevar se mu ni posrečil.

Vreme, ki koleba sedaj med obidno in zmralzajo je povzročilo tudi zbiranje vremena za letalske akcije. To vreme so nemška letalska krdelta v polni meri izrabila ter so napadala

sovražne rezerve in s tem onemogočila jačenje sovražnika tam, kjer bi bilo treba zastaviti nove sile. Tako je bila sovjetska moč pohabljena, še preden se je mogla razviti.

Splošen položaj na razsežnem bojišču je sedaj takšen, da sovjetske čete pač še napadajo ponekod, na primer pri Orlu celo z močnimi silami, na drugih točkah pa je njihova moč opesala. Tudi pri Ladoksem jezeru se opaža ponehavanje sovražnih napadov. Ni še mogoče reči, ali je dolga zimska bitka, ki traja že nad tri mesece, s tem končana. Načinu sovjetskega bojevanja bi lahko prisodili, da bodo boljševiki še enkrat z vsemi sredstvi poskušali vojno srečo. Bitka seveda ni šla brez sledov tudi mimo nemških divizij. Trajnost borbe je gotovo zahtevala nekaj njihove sile, toda duh se je ohranil in prav ta duh jamči, da bo preizkušnja prestana, kakor je treba.

Izgube angleškega letalstva

Berlin, 27. febr. s. Angleško in ameriško letalstvo je v zadnjih 24 urah, kakor poročajo v p. blaščenih krogih, izgubilo med napadi na zapadno Nemčijo in v Sredozemlju po doslej znanih poročilih 60 letal in sicer 46 v letalskih dvobojnih, 10 po obstreljevanju protiletalskega topništva na kopnem, 4 pa po enakem oročju z morja. Med 60 streljenimi letali je bilo najmanj 30 težkih, po večini štirimotornih bombnikov.

Berlin, 27. febr. s. Snoci so angleška letala, kakor poročajo iz pristojnih virov, odvrgla na zapadno Nemčijo rušilne in zažigalne bombe. Povzročena je bila škoda na javnih in stanovanjskih poslopjih. Več bolnišnic so bombe zadele. Prebivalstvo je imelo izgube. Nemška protiletalska obramba je po dosedanjih vesteh streljala 11 v različnih bombnikov.

Izgubljena angleška korveta

Lizbona, 1. marca. s. Angleška almiraliteteta obvešča, da se angleška korveta »Erica« ni vrnila na oporišče in da jo je smatrati za izgubljeno.

Lizbona, 28. febr. s. »Times« objavlja naslednjo izjavo Bernarda Shawa: »Areatacija in ujetništvo Gandhija je najbolj bedasta zmotna, ki jo je vlada lahko storila. Podkralj bi moral Gandhija brezpregojno oprostiti in ga prositi odpustčanja zaradi slabomnosti svoje vlade. S tem bi storil, kar je mogoče za rešitev položaja v Indiji.«

Naročajte romane DK!

E. Josin:

Stara Ljubljana

XIV.

Dr. Janez Gogala, rojen v Kranju leta 1825, umrl v Ljubljani leta 1884, je bil profesor na ljubljanski gimnaziji od 1859 do 1883, postal je potem stolni kanonik ter voditelj duhov. seminarija. Slovel je kot dober govornik in pridigar v stolni cerkvi; deloval je tudi pri Marijanišču. Po smrti dr. Zlatousa Pogačarja je bil določen za njegovega naslednika, toda umrl je pred imenovanjem leta 1884.

Na ljubljanski gimnaziji so bili še naslednji profesorji, katerih se prav dobro spominjam: I. Tušek, slovenski pisatelj, za narav. slovj. F. Žakelj in I. Vodusek za latinski in grški jezik, Gartenauer za naravoslovje, dr. Ivan Svetina za verouk in matematiko, Anton Bartel za slovenščino, I. Wiesthaler za slovenščino, Werner za naravoslovje, dr. Ahn za nemščino in italijanščino, Pletršnik za latinščino in slovenščino.

Profesorji na realki

Obiskoval sem ljubljansko realko od leta 1875. do 1882. Spominjam se prav dobro svojih profesorjev, pa tudi, onih, ki niso bili ravno moji učitelji.

Mihael Petercel, duhovnik, rojen v Novi Oselci leta 1808, je bil prov. direktor od leta 1852. do 1860., potem pa profesor do upokojitve leta 1874. Poučeval je verouk, naravoslovje, fiziko in kemijo. Umrl je leta 1884. v Ljubljani.

Dr. Ivan Mrhal, rojen leta 1823. v Stahovici na Moravskem, je bil direktor od leta 1870—1889. Poučeval je matematiko in francoščino. Omračil se mu je um ter je umrl v Grazu.

Rajmund Pirker, rojen leta 1828. v Postojni, je bil profesor na realki od 1852 do 1872, pozneje pa deželni šolski nadzornik za ljudske šole. Umrl je leta 1884. v Ljubljani. Poučeval je na realki nemščino in matematiko.

Anton Lesar, duhovnik, je bil rojen 1824 v Sušju, umrl leta 1873. Poučeval je verouk in slovenščino od leta 1852—1873.

Emil Zjakovski, rojen v Brnu na Moravskem leta 1855, je poučeval od leta 1864. do smrti leta 1906. opisno geometrijo in lepopisje.

Jurij Kozina, rojen leta 1838. v Ljubljani, je poučeval od 1864—1879 geografijo in zgodovino. Umrl je leta 1879. Spisal je veliko člankov iz zgodovine Kranjske.

Franc Wastler, rojen v Heiligenbergu na Zg. Avstrijskem leta 1837, je poučeval naravoslovje, nemščino in aritmetiko od leta 1865—1874.

Slikar Globočnik — dimnikar?

Franc Globočnik, rojen v Trzinu na Gorenjskem leta 1825, je poučeval risanje in lepopisje od 1865—1890. Umrl je leta 1890. v Ljubljani. Globočnik zasluži, da ga malo natančneje opišemo. Slikarstva se je učil na dunajski akademiji, šel potem v Rab na Ogrsko ter tamkaj slikal za razne cerkve. Slikal je tudi po cerkvah na Kranjskem in izdeloval razne portrete. Bil je priznan, dober slikar. — Ko sem bil na realki, so učenci rekli vedno zaničljivo, da je bil Globočnik v mladih letih dimnikar, kar sem tudi pozneje čital v nekem časopisu. Moje mnenje je, da so to govorice napravili učenci. Dvomim, da je bil dimnikar, ker je bil sin okrajnega zdravnika. Toda če bi bil tudi svojčas dimnikar, ni na svoji časti prav nič izgubil, saj je bil slavni nemški pesnik in pisatelj Peter Rossegger v mladih letih tudi učencev pri trgovcu Glontinju v Ljubljani. Prav tako je bil Mihajlo Fupin, rojen v Idvoru pri Pančevu, pastir, postal pa je univerzitetni profesor, znanstvenik in izumitelj. Njegova knjiga »Od pastirja do izumitelja« je prevedena v vse svetovne jezike in tudi v slovenščino. Globočnik je umrl v Ljubljani in je zapustil vdovo, dve hčeri in sina.

Josip Opl, rojen v Novi vasi na Češkem leta 1839, je učil od 1866—1874 risanje in lepopisje. Leta 1874. je postal gimnazijski direktor v Celovcu.

Huger Perger, vitez, rojen leta 1844. na Dunaju, je poučeval kemijo in naravoslovje od 1863—1873. Potem je bil imenovan za profesorja na tehniški visoki šoli na Dunaju in je umrl leta 1902.

Znanstvenik Supan

Dr. Aleksander Supan, rojen v Inichenzu na Tirolskem leta 1847, je učil na ljubljanski realki od leta 1870—1877, geografijo in zgodovino. Postal je potem gimnazijski direktor v Carnovicih, pozneje univerzitetni profesor v Boni. Izdal je znanstvene geografske spise v Gotthi na Nemškem. Spisal je tudi več geografskih knjig za srednje šole. Spominjam se prav dobro na gegrasko knjigo, ki je bila takrat na realki predpisana kot učna knjiga.

Franc Plehl, rojen v Sentandrazu na Štajerskem leta 1840., je poučeval samo leta

1872. (nemščino slovenščino) in je potem dobil službo profesorja na realki v Gorizi. Friderik Križnar, rojen v Kranjski gori kot sin okrajnega zdravnika leta 1840., je poučeval verouk 1874—1886 ter postal potem kanonik in stolni župnik. Umrl je leta 1890.

Boltežar Knapitsch, rojen v Celovcu leta 1848., je poučeval kemijo in aritmetiko od leta 1873—1896., potem je postal direktor na učiteljski v Celovcu. Po upokojitvi se je preselil v Gradec ter je tamkaj tudi umrl. Knapitsch je bil priznan strog učitelj, zahteval je veliko od učencev ter jih neusmiljeno podil v klop in zabeleževal »veke« v svoj katalog.

Viljem Voss, rojen na Dunaju leta 1849., je poučeval naravoslovje od 1874—1894, potem je pa bil premeščen na realko na Dunaj, kjer je umrl leta 1895. Voss je bil dober naravoslovec, zanimal se je za floro na Kranjskem in spisal o tem več člankov v znanstvenih časopisih. Spisal je tudi živopis in delovanje naravoslovca Scopoli. Scopoli je bil Italijan, deloval je v Idriji. V njegovo počaščenje imamo Scopoljevo ulico v Zgornji Šiški, od glavne ceste na levo, blizu remize.

Profesor ravnatelj mestne plinarne

Andrej Senekovič, rojen v Steinthalu (Perlekiji) na Štajerskem, je služil kot profesor na ljubljanski realki od leta 1871—1885, ter učil fiziko. Spisal je tudi nekaj učnih knjig o fiziki za srednje šole. Bil je priznan kot strog, vreden, a pravičen profesor. Leta 1885. je postal gimnazijski di-

rektor v Novem mestu, pozneje pa na ljubljanski gimnaziji. V pokoj je šel leta 1907, ter ga je mestni magistrat imenoval za direktorja ljubljanske plinarne. Senekovič se je udeležil kot avstrijski rezervni oficir okupacije Bosne in Hercegovine leta 1878/79. Umrl je leta 1926. v Ljubljani. Njegov sin je banski svetnik v Ljubljani.

Franc Kreminger se je rodil v Pančevu leta 1837. Bil je najprvo profesor na realki v Rakovacu, potem pa od leta 1874—1899. na ljubljanski realki, kjer je poučeval opisno geometrijo, matematiko in lepopisje. Leta 1899. je šel v pokoj ter se preselil na Dunaj, kjer je bil nekaj časa pomožni profesor.

Anton Rajč, rojen v Mali Nedelji na Štajerskem leta 1845, je poučeval zgodovino, geografijo in slovenščino od leta 1876—1888. Umrl je v Pragi l. 1888. Njegove zemeljske ostanke so pripeljali v Ljubljano ter položili v pisateljsko grobnico.

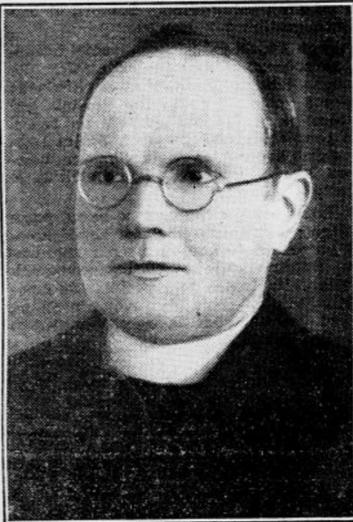
Dr. Rok Perhmann, rojen v Martellu na Tirolskem l. 1830., je poučeval zgodovino, geografijo in nemščino, toda samo leta 1877., ker se je potem preselil kot profesor na gimnazijo v Hernalsa.

Emanuel Stauber, vitez, se je rodil leta 1835. v Zari (Dalmacija). Poučeval je italijanščino in francoščino od leta 1876—1897. Po upokojitvi se je preselil v Capodistrio ter tamkaj umrl. Mož je imel grbo, oblečen pa je bil vedno elegantno, kakor bi bil vzlet iz škatlice, stalno je nosil cilindar ter bil zelo p. nosen na svoje plemestvo. Njegova žena je bila rojena Francozinja, ki je tudi poučevala na svojem domu.

Župnik Janko Barlé

Ljubljana, 1. marca.

Davi se je po Ljubljani naglo razširila vest, da je umrl šentjakovski župnik gospod Janko Barlé. Bolehal je zadnja leta, posebno odkar ga je zadela kap in ga je tako bolezen bolj ali manj priklenila na posteljo in sobo. Njega žilava narava pa se je do zadnjega upirala navalu boleznim.

Janko Barlé je bil sin trdne kmečke hiše v Srednji vasi v prijazni in obširni šentjakovski župniji nad Kranjem. Na prigravarjanje takratnega kaplana, pokojnega lavantinskega škofa dr. Andreja Karlina so starši poslali fanta na gimnazijo v Kranj, nato pa v Ljubljano, kjer je po maturi stopil v bogoslovje ter je bil leta 1899. posvečen za masnika. Kaplanoval je v Kranjski gori, Trzinu in Kranju, eno leto pa v župniji pri Sv. Jakobu v Ljubljani. Ta župnija se mu je tako priljubila, da je pozneje zaprosil zanjo ter jo leta 1909 tudi dobil.

Ponosno šentjakovski župnik je vodil gospod Janko Barlé lepo dobo 33 let. Skrbel je zanjo prav po očetovski in storil marsikaj za njeno notranjo pa tudi zunanjo ureditev. Župno cerkev je prenovil, nujno vnanost in okoličeval poljski ter povzdignil res na umetniško višino. Cerkev sv. Jakoba slovi po starih podobah. Glavni oltar ima dragocene umetne slike na stropu so delo nesmrtnega umetnika Jurija Šubica. Šentjakovski trg je pridobil prav posebno na veljavi, odkar so uredili na njem mogočno Marijino znamenje in vodnjak za njim. Ker je bila ob istem času prenovljena tudi okolica stare cerkve sv. Florijana pa načrtih prof. Plečnika, je bil ves šentjakovski trg prenovljen ter se je uvrstil med najslavnejše predele Ljubljane.

V tem predelu je pasel duše pokojni Janko Barlé, cel moč jasnega duha in tudi močnega

telesa; v mlajših letih je bil Janko Barlé izvrsten telovadelec. Lahko si torej mislimo, kako ga je prizadelo, ko mu je kap ohromila telo, da si ga ni mogel več pokoriti po mili volji. Vendar ni odnehal in se ni dal ugnati boleznim. Živel je tako neskončno rad vedro in redno! V zadnjem letu pa smo ljubljanci videvali duhovnega gospoda, ki so ga v vozičku prepeljali po ulicah. Želel si je zelene narave, sonca in sproščenosti. Vse to ga je tolažilo in čim bolj ga je bolezen napadala tem bolj si je želel tihih užitkov in lepoti večne prirode.

Žedel je odšel po večno plačilo, ki si ga je tako pošteno zaslužil. Med nami pa je ostavil spomin, ki ga bomo vedno radi obnavljali v spoznanju, da smo z Jankom Barletom izgubili vzornega duhovnika, kakršnih si moramo Slovenci želeli mnogo, čim več. — Slava njegovemu spominu!

Roza dr. Gregorinova

Po daljšem bolehanju je v nedeljo popoldne za večno zaspala gospa Roza dr. Gregorinova, vdova po pokojnem senatorju dr. Gustavu Gregorinu. Blaga pokojnica ni mogla preboleli smrti svojega drugega soproga, ki je umrl za posledicami nesreče na cesti lani dne 30. junija.

Gospa Roza Gregorinova se je rodila pred 77 leti v Klamnu na Brennerju, kjer je njen oče, gradbeni podjetnik Ongaro, sodeloval pri gradnji železnice. Po materi gospi Ivani Vekietovi je bila slovenskega rodu, Z. dr. Gustavom Gregorinom se je seznanila v Triestu, kjer je dne 5. marca 1903 stopila z njim pred oltar. V zgledelem zakonu je delila s svojim možem številne radosti pa tudi bridkosti življenja vsestransko marljivega javnega delavca. Rodila je dve hčeri, od katerih je Zorica kmalu umrla, gospa Danica pa je soproga našega znanega glasbenika g. prof. kons. Pavla Rančigaja. V starosti so ji bili trije vnuki in vnučica v pomoč in veselje. Gospa Roza dr. Gregorinova je ohranila kljub visokim letom mnogo duševne in telesne čistosti. Vedno je bila dobrotljiva in je nešteti ljudem izkazala dobroto. Po smrti svojega soproga pa je začela bolj in bolj slabeti in v nedeljo popoldne ob 17. se je preselila v večnost mimo kakor v snu. Izdihnila je v naročju svoje hčerke.

Kot zglede družica dr. Gustava Gregorina in vobče kot srčno izredno plemenita žena si je gospa Roza zagotovila med številnimi znanci in prijatelji ugledne družine najlepši spomin. Naj ji bo lahek počitek ob strani ljubljene soproga na novem delu pokopališča pri Svetem Križu! Gospa hčeri, zetu in vsaj družini pa izrekamo odkritosrčno sožalje!

Pogreb pokojne gospo Gregorinove bo v terek ob pol 16. iz kapele sv. Andreja na Zalah na pokopališču k Sv. Križu.

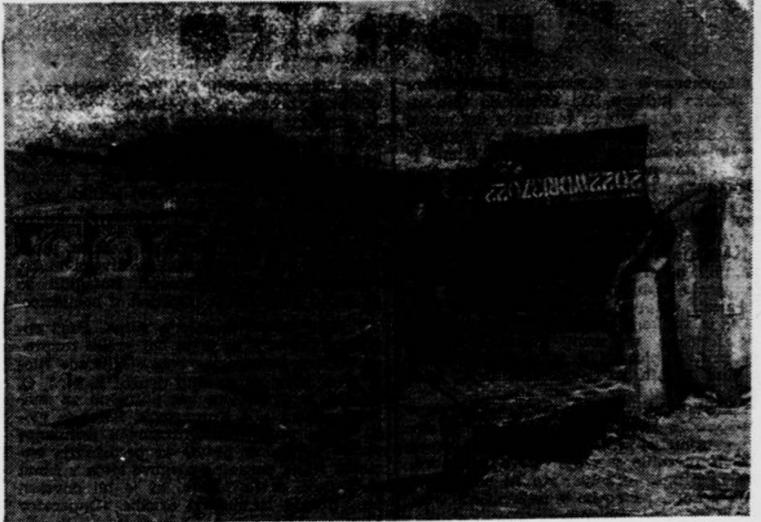
Plačajte za ostalo naročnino!

letja vedno boril zoper politični vpliv Cerkve, kar pa ga — kakor vsakega človeka, ki se temeljito bavi z zgodovino — ni oviralo, da ne bi odkritosrčno občudoval dvatisočletne posvetne stavbe rimske Cerkve. Ta mož naj bi torej proslavil svojo »spreobrnitev! Nekateri zastopniki mednarodnega tiska v Rimu so se obrnili spriču te novice naravnost nanj in filozof jim je pisal iz Sorrenta, kjer biva sedaj, tole pismo:

»V svojem članku sem izrazil misli, ki jih najdete v vseh mojih filozofskih in zgodovinskih spisih. Novo je samo to, da sem bil občutil potrebo, povedati te svoje misli v kratki, zgoščeni obliki tudi za široko občinstvo. V sedanjih bojih, ki vrtničijo svet, me je zavzelo spoznanje, da morem prispevati k prebujenju tistih dušev, ki so temeljnega pomena za vso našo civilizacijo. Potemtakem ni šlo za kako spreobrnitev ali za kakršno koli politično poklonitev pred Cerkvijo. V tem pogledu ne more nastati nobeno nesporazumljenje, saj sem govoril kar le moglo jasno.«

Iz tega je torej videti, da vest o spreobrnitvi Benedetta ni utemeljena. To nam kaže tudi besedilo omenjenega članka, ki ga je treba prebrati v celoti, če hočemo do kraja razumeti, kaj je hotel povedati ta filozof. Dr. László pl. Badics podaja takole bistveno vsebino Crocejevih izjav:

Krščanstvo je bila največja revolucija, kar jih je kdaj preživelo človeštvo. Ta revolucija je segla tako na globoko in široko, da niti ne preseneča, če se nien pojav oceni kot čudež in ga še dandanes lahko gledamo v tej luči. Polez krščanstva je vsaka druga revolucija samo omejen posamezen pojav. Brez krščanstva si ne moremo misliti velikih odkritij in prevarlov novejšega časa, saj je njemu

Mezzi corazzati americani resi inutilizzabili dalle recenti operazioni in Tunisia — Ameriška oklopna vozila, ki so bila uničena med zadnjimi operacijami v Tunisu

Določitev nagradne tarife za zobozdravniška in dentistična dela

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, smatrajoč za potrebno, da se določi znesek nagrad za zobozdravniška in dentistična dela in po zašilšanju Pokrajinskega zdravstvenega sveta odreja:

Čl. 1. Nagrade zobozdravnikom in dentistom Ljubljanske pokrajine se določajo takole:

- KONSERVATIVNO ZDRAVLJENJE**
- 1. Flomba, centralna L. 30.—
 - 2. Flomba, konturna 35.—
 - 3. Inlay (brez stroškov za tvar.) 85.—
 - 4. Ordinacija, od štirih ordinacij, vsaka 20.—
 - 5. Vsaka nadaljnja ordinacija 10.—
 - 5. Zdravljenje korenine s plombo, od treh ordinacij 80.—
 - Vsaka nadaljnja ordinacija 10 lir.

- USTNA IN ZOBNA KIRURGIJA**
- 1. Ekstrakcija brez anestezije L. 20.—
 - 2. Ekstrakcija z anestezijo 30.—
 - 3. Ekstrakcija, komplicirana 50.—
 - 4. Odstranitev zobnega kamna 20.—
 - 5. Resekcija korenike, operacija ciste, izklesanje retinirane zoba 250.—
 - 6. Incizija abscesa 25.—

- PROTETIKA**
- 1. Zob za vijak (Logan, Davis Verodens) 100.—
 - 2. Richmond krona (brez stroškov za tvarino) 200.—

- 3. Enodelna ali dvodelna krona (brez stroškov za tvar.) 140.—
- 4. Lasetirana krona (brez stroškov za tvarino) 200.—
- 5. Jaquet krona 1000.—
- 6. Palapont krona 270.—

DELA V KAVČUKU

- 1. Zob (brez stroškov za zapono) 100.—
- 2. Dva zoba (brez stroškov za zapone) 140.—
- 3. Trije zobje (brez stroškov za zapone) 180.—
- 4. Štirje zobje (brez stroškov za zapone) 220.—
- 5. Zapona brez tvarine 30.—
- 6. Sesalo 60.—
- 7. Popravilo proteze 60.—
- 8. Vstavitev novega zoba v staro ploščo 100.—
- 9. Vstavitev dveh novih zob v staro ploščo 120.—
- 10. Predelava umetnega zobja (en zob) 85.—
- 11. Predelava umetnega zobja (dva zoba) 100.—
- 12. Pribitek za kovin. ploščo 500.—
- 13. Pribitek za umetne smole 300.—

Člen 2. Ta naredba stopi v veljavo od dne objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 22. februarja 1943-XXI.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli

Novo delo Franca Leharja

Budimpeštanski listi poročajo: V gledališču, ki je bilo že pred tedni razprodano do zadnjega kotička, je imela Budimpešta minulo soboto zvečer priliko najnovejšega mojstrovino skladatelja Franca Leharja: romantično pantomimo »Grabancias«. To delo je prav za prav namenjeno madžarskemu občinstvu, za katerega predvsem je napisano in skomponirano. Za premiero pantomime je dala opera v Budimpešti vse svoje moči skladatelju Leharju na razpolago, čeprav ne spada to k njeni tradiciji.

Franc Lehar, ki je živel in delal na Dunaju, ni nikoli pozabil svoje domovine, kjer je preživel najlepša leta svoje mladosti. Bavno razkošje madžarske pokrajine, njene šege in navade kakor tudi njena glasba so se mu globoko vtisnile v dušo, in skladatelj je vse svoje življenje črpal iz tega neusahljivega vrelca. Ze opereta »Ciganska ljubezen« je nudila mojemu obilico prilike, da je izčrpal vse močnosti, ki jih nudi ta tema. Vendar Lehar ni bil zadovoljen z opereto, ki jo je neprestano predelaval, in tako je nastal iz »Ciganske ljubezni« polgoma sedanj »Grabancias«. Beseda pomeni več kakor šolarja. Označuje namreč potujočega študenta, kateremu ljudstvo pripisuje nadnaravne moči. Ta grabancias omami s svojim glasom, nastopim in goslanjem hčer bogatega kmeta, katera je ravno na tem, da se stano primerno zaroči. Preden pride do preloma z družino, izpije Sarija po nasvetu svoje dojke kupico pijače, ki ji razodene bodočnost v

sanjah. V sanjskem svetu se vidi Sarika kot žena šolarja, ki potuje najprej kot junak, potem kot begunc skozi deželo ter zaide med cigane, kjer pada od stopnje do stopnje. Zena ga ves čas te njegove preobrazbe spremlja. Zadnje dejanje prinaša prebujenje v resničnost in v povratek Sarike k družini in pravemu zaročenju.

Pantomima prekipeva od sanjskih slik in strastnosti muzike, ki se stopnjuje do pravčatega bahkanja. Medtem ko prikazujejo prvi in zadnji prizori pantomime scene iz meščanskega življenja, podaja sredina »Grabancias« karakteristično oznako glavnega junaka, na katerem pa je prav malo čarovniškega oblečja. V sanjskem dejanju nastopajo legit hudčevi in hudčevi in tu se pokaže vsa Leharjeva glasbena iznajdljivost. Baleti se podijo drug za drugim nespremenjen ostane samo »Grabancias«, ki ga je skladatelj izenačil v postavi in glasu.

Občinstvo v Budimpešti je sprejelo kompozista in njegovo delo z odprtimi rokami. Lehar je bil osebno pri dirigentskem pultu ter se je moral nestrtekar zahvaliti za priznanje. Ni dvoma, da bo našel »Grabancias« pot iz Budimpešte tudi v tuj svet in da bodo pantomimo povsod radi izvajali in gledali.

Darujte za slepe!

ob vsem spoštovanju, ki ga sicer kaže do filozofske osebnosti B. Crocea, zavrnili tisti del njegovega stališča, v katerem prihaja navzkriž s sistemom katoliške dogmatičnega verovanja, vendar pravi sodelavec budimpeštanske lista, da ob Crocejevi zvestobi lastni filozofiji ni mogoče topleje izraziti pozitivnega mišljenja o krščanski ideji. Vsekar je tudi Benedetto Croce jasno in trdno odgovoril materialističnemu ateizmu in slehernemu drugemu prizadevanju, da bi se razkrojila temeljna načela antično-krščanske sinteze sredozemske kulture, te podlage celotne zapadne civilizacije.

Gogoljeve »Ukrajinske povesti«

Kot 42. zvezek »Slovenčeve knjižnice« so izšle N. V. Gogolja »Ukrajinske povesti« v prevodu Franca Terseglava. Prevajalec je izbral za to knjigo iz dven Gogoljevih zgodnjih zbirk, iz »Večerov na pristavi blizu Dikanjke« in »Mirgoroda«, nekatere značilne povesti z ukrajinskimi motivi in jim pridružil ob koncu še petrograjsko novelo »Plašč«. Tako je nastala vsebinsko lepa in zaokrožena knjiga Gogoljeve proze, v kateri najde bralec nekatere biserne pripovedne umetnosti pisatelja »Mrtvih duš«. Predvsem je tu grozljiva povest »Viš«, ki ima po vsebini in izdelavnosti malo enakih v tem žanru, dalje se vrste »Božična noč« s šegavo fantastiko, slikovitosti »Bejem v Soročincu«, »Mejska noč ali utopljenica«, »Kresna noč«, »Začarani kraj«. Izgubljeno pismo« in »Za omenjeni »Plašč« — same dobre znamenke vsakega poznavca ruske literature 19. stoletja.

Pred Gogoljevimi delom, pa naj gre za katero koli stvaritev: za znameniti roman

KULTURNI PREGLED

Primer Benedetta Crocea

Rimski dopisnik lista »Pester Lloyd« je prispeval za številko z dne 21. februarja t. l. članek z naslovom »Benedetto Croce und der Katholizismus«. V njem obravnava primer znamenitega italijanskega filozofa (predstavnik hegelijansko-idealistične smeri), zgodovinarja, estetskega in literarnega teoretika in kritika Benedetta Crocea. Iz članka posnemamo poglavne podatke, prepričani, da bo stališče tega misleca v dramatičnem spopreju krščanstva z materialističnim ateizmom zanimajo tudi naše čitatelje.

Dr. László pl. Badics piše v svojem budimpeštanskem dnevniku: Pred kratkim je preletela svetovni tisk, vest, da se je Benedetto Croce spravil s katoličanstvom. To novico so najprej prebrčili švicarski listi, nakar se je pojavila z običajnimi kričečimi naslovi tudi v tisku onkraj oceana in prešla celo v radijske oddaje nekaterih vojskujočih se držav. Vest se naslanja na neki članek, ki ga je bil objavil svilovski filozof v eni zadnjih številki svojega lista »Critica« z naslovom: »Zakaj je nemogoče, da se ne bi izjavili za kristjane?« »Spreobrnitev« velikega filozofa je vedno pomemben dogodek splošnega duhovnega življenja. Iz nje lahko res nastane tudi senzacionalna časniška vest, zakaj vsak tak dogodek prinaša s seboj tako globoke človeške vidike, da utegnejo po vsej pravici zanimati širše občinstvo.

Za spreobrnitev pomembnih mož imamo toliko predhodnih primerov v bližini in daljni preteklosti, da se ni čuditi, če se zdi taka vest lahko verjetna. Sai je prav za velike duhove značilno, da so zmožni razvoja in da umejo iz spoznanja

neke resnice, ki so jo na novo spoznali, izjavljati vse posledice, zlasti če gre za takto vzvišene reči, kakor je krščansko verovanje.

Med številnimi primeri te vrste navaja pisec nedavno umrlega velikega francoskega filozofa Henrika Bergsona. Ta spreobrnitev je prehodila več stopenj, tem bolj presenetljiva so odkritja, ki so prišla o nji na dan šele pred nekaj meseci. Bergson je sicer umrl nekrsčen, vendar je ob njegovi smrti postelji molil katoliški duhovnik molitve za umirajočega. Pater Setillanges, ki se je posebej bavil z Bergsonovim primerom, je izjavil pozneje, da je Cerkev vsekako molila na njegovega grobu in da obstoji tudi krst iz želje. »Zato ne dvomim, da biva ta duša pri Bogu.«

Z Benedetto Crocejem je pa kajpak drugače. Croce, ki bodro prenaša težo svojih 77 let, poteka iz čisto krščanske italijanske rodbine; v njegovem primeru bi potem takem ne šlo za formalno spreobrnitev. Toda svetu je dobro znano da je bila njegova filozofija vseskrat daleč od dogem katoliške Cerkve. S tem ni rečeno, da Croce ne bi poznal tistega vzvišenega čustva, ki se imenuje religija. Vso njegovo filozofijo označuje globoko segajoč idealizem. Religija je zanj obsežen pojem in ves njegov liberalni nazor sloni na »religiozi svobodi«. Nikdar ni zanikal, da navdaja tudi njegovo dušo veliko mistično hrenonenje ki zahteva odgovora na postavljen vprašanja človeškega življenja. Od tod pa do sprejema katoliških dogem je pot še dolga. Croce se je pač v skladu z laicistično mentaliteto prejšnjega sto-

Kronika

*** Imenovanje v državnem podtajništvu za ljudsko kulturo.** Dr. Edmondo Cobianchi je bil imenovan za tajnika v državnem podtajništvu za ljudsko kulturo v Rimu.

*** Smrt senatorja Michelija.** V Rimu je umrl te dni prof. dr. Cesar Michelij, član italijanskega senata. Narodil se je 18. marca 1866. v Spoletu, nato je bil zdravnik v Rimu ter se popolnoma posvetil zdravstvenemu vprašanju. Leta 1905. je postal docent rimske univerze na kliniki za ginekologijo. Potem je bil imenovan za primarja ženske bolnišnice v Rimu ter je na tem mestu ostal od leta 1910. do 1935. Stekel si je velike zasluge za pomoč in podporo jetičnim materam. Pokojnik je bil tudi plodovit pisatelj v zdravstveni stroki ter član raznih italijanskih in tujih akademij.

*** Novi sedež vatikanskega državnega tajništva.** Iz Rima poročajo, da se je državno tajništvo vatikanske države skoro v celoti preselilo v svoje nove prostore. Prva in druga sekcija sta že na mestu, tretja sekcija pa se bo v najkrajšem času preselila v novo poslopje.

*** Razstava umetnikov iz Juljske Benetice v Padovi.** Umetnostna galerija »Le Tre Venezie« v Padovi je povabila skupino umetnikov, naj razstavijo svoja dela v Padovi. Povabilu se je odzvalo 22 umetnikov, ki so poslali 101 delo. Razstava je bila odprta 20. februarja. Kipar Ugo Cara, ki je razstavil svoj čas že v Ljubljani, razstavlja ob tej priložnosti 7 svojih kipov.

*** Ciril Žagar umrl.** Iz Beograda smo prejeli poročilo, da so 20. februarja na tamkajšnjem pokopališču pokopali slovenskega rojaka g. Cirila Žagaria. Pokojnik je bil uradnik Kmetijske družbe v Ljubljani in je bil znan daleč na okoli. Po vojni je dobil zaposlitev v Srbiji, kjer je bil namestnik nekje tamonjske lesne tvrdice. Njegova smrt bo vzbudila med vsemi njegovimi znanci iskreno žalovanje. Bodj mu blag spomin! Toplo sožalje njegovim svojcem!

*** 15letnik je oplašil tatove.** Iz Bergama poročajo, da so te dni tatovi poskušali vstopiti v skladišče ondotnega agrarnega konzorcija. Nekemu članu tatinske tolpe se je posrečilo vdreti v pisarno in ukrasti pisalni stroj, računski stroj, večjo količino moke, riža in testenin. Ko so tatovi bili na tem, da odnesejo plen, ki jim ga je vmiolatec podajal skozi okence, se je pojavil neki 15letni avantgardist. Hitro je pograbil puško in oddal nekaj strelcev ter z njimi preplašil umzovalce, ki so zbežali in pustili plen na mestu.

*** Pes je rešil gospodarju življenje.** Pred nekaj dnevi je prispel v Milan moški srednjih let, ki je nosil v roki kočevje, na povodcu pa je peljal za seboj majhnega foksterjerja. Pozvonil je v ulici Sempione št. 20. in prošil vratarico, naj mu odpre, da poišče

prenočišče pri sorodnikih. Vratarica je moža odločila, hotela pa je pridržati psa, nakar je gospodar videl malega foksterjerja v naročje ter odšel z njim naprej. Kmalu nato so priletela nad Milan sovražna letala. Ko so začeli iskati ponesrečence, so v nekem zaklonišču, ki je bilo ob tej priložnosti porušeno, našli malega foksterjerja, ki je nemirno cvilil in lajal, tako da so ljudje postali nanj pozorni. Sli so po sledi za psom in odkrili pod razvalinami še živega moža, foksterjerjevega gospodarja. Potegnili so ga izpod razvalin in odpeljali v bolnišnico.

*** Spor zaradi snemanja filma.** Pri sodiščem v Pistoji se je te dni vršila razprava, katero je naperil novinar Milziade Ricci proti kinematografski družbi E. N. I. C. Družba je pripravila vse potrebno za snemanje filma »La Fornarina«. Ricci je vložil tožbo proti nameravanemu snemanju zaradi tega, ker pravi, da predstavlja zametek filma posnetek njegove ideje v filmu »L'Egeria di Raffaello«, ki je bil dovršen pred dvema letoma od družbe »Imperator Film«.

*** Potovanje v krsti.** Na avtomobil, ki je bil namenjen iz Modene proti Pavulli, so naložili prazno rakev. Neki potnik je to opazil in je hotel izrabiti priložnost, da bi se zastoj prepeljal z avtomobilom. Privzdignil je pokrov krste, legel v rakev ter se dal odpeljati. Potovanje je potekalo normalno, dokler je bilo lepo vreme. Spotoma pa se je vili dež in tedaj je Bruno Ravegnoli privzdignil pokrov rakeve, da bi videl, če bo nalive kmalu ponehal. To je bilo v Maranellu, kjer se je avto ustavil za kratek čas, Prizor je vzbudil med ljudmi, ki so stvar opazili, veliko zmedo. Nekaj potnikov je poskakalo z voza in so jo ubrali po najkrajši poti med ljudi, bolj korajžni pa so se lahko uverili, da v krsti ne leži mrtič, temveč živ človek, ki je hotel samo izrabiti ugodno priložnost, da se zastoj prepelje iz Modene domov.

*** Pes rešil mornarju življenje.** Iz Napulja poročajo, da je pes bernardinske pasme, last mornarja Carla Perbellina iz Genove, rešil gospodarju življenje. Mornar je bil na svoji ladji, ko so sovražna letala napadla napolitansko pristanišče. Eksplozija ga je vrgla v morje, toda pes je planil za gospodarjem v vodo in mu bil toliko časa v oporo, dokler ga niso reševalci potegnili iz morja.

*** Šest otrok šteje 465 let.** V Meduni di Livenza blizu Trevisa živi 6 bratov in sester iz rodbine Prosdocimo, ki štejejo skupno 465 let. Med najstarejšimi člani rodbine je Mariana Prosdocimo, ki šteje 80 let, sledi ji sestra Santina s 77 leti, brat Romeo, ki ima 75 let, vmes pa so še trije drugi: sestra Rosmunda, ki šteje 79 let, cav. Giorgio Prosdocimo, ki šteje 81 let in Antonietta s 73 leti. Vseh šest bratov in sester je še danes pri najboljšem zdravju.

*** Jezikovni tečaji — italijanski, nemški in francoski v središču mesta pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2, prvo dno 5. marca.** Pouk dopolne pooldne ali zvečer (po želji) v začetnem, nadaljevalnem in konverzacijskem oddelku. Najuspešnejša in najnovejša učna metoda — diplomirani predavatelji. Vpisovanje in informacije dnevno od 19.

*** Važno za vsakogar sedaj in v bodoče je znanje strojepisja.** Novi eno-, dvo- in trimesečni dnevni in večerni tečaj prično 4. marca. Učne ure po želji obiskovalcev dopolne, popoldne ali zvečer. Učnina zmerna. Specialna strojepisna šola: največja moderna strojepisnica, raznovrstni stroji. Zahtevajte prospekt: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Demobranska cesta 15.

IZ LJUBLJANE

Urad C. I. T. Iz »Službenega lista za Ljubljansko pokrajino«, št. 12, pozvemo, da je C. I. T. (Italijanski potvrditveno društvo) prevzela krajevni potvrditveni urad, katerega je doslej upravljala Zveza za tujski promet. To je zagotovilo velike italijanske družbe, ki kljub sodobnim težočam kljubuje finančnim žrtvam, da bo vseeno mogla pomagati uveljaviti svoje ime in resnično, pomagati svojim klientom. Za direktorja urala je imenovan cav. Guido Candrini de Patuzzi, ki je že znan na turističnem polju zaradi svoje posebne ljubeznivosti in ki si bo znal pridobiti tudi naklonjenost ljubljanskega prebivalstva.

Urad se je poslovil s krasno nedeljo. Prolad, ki nam je letos zagospodovala sredi zime, se izvrtno drži ter nas dan za dnem bliži s prijetnim, vedrim sončnim vremenom. Februar je bil tako krasen, da enakega že dolgo let ne pomnijo

naši stari ljudje. Ne samo, da je bil topel, temveč tudi suh. Zaradi tega so izostale različne epidemije, ki smo jih drugače vajeni vsako zimo. Čeprav je v soboto kazalo, da bo nastopil vremenski preobrat, se je februar za slovo vendarle premislil in nam je poklonil nedeljo, ki nam je bila v veselje in razvedrilo. Že od ranih jutranjih ur je bila Ljubljana razgibana, posebno živahno pa je bilo pred poldnem, ko se je po glavnih ljubljanskih ulicah razvijala promenada in je vojaška godba v paviljonu v Zvezdi priredila krasen promenadni koncert. Popoldne so se Ljubljanci brž po kcsilu razšli na izprehode ali na obiske. Povsod po vrtovih si videl prijateljske družbe, ki so posedale v domačih pomenkih in se grele na soncu. Zlasti velik je bil tudi to nedeljo obisk na Žalah in pri Sv. Križu, od koder se ob sedanjem lepem vremenu odpirajo najlepši razgledi na Kamniške planine, na Zasavsko pogorje, na Polhovgradske dolomite in na ostalo ljubljansko okoliško hribovje. Živo srebro se je v nedeljo povzpelo na 12,4 stop. C. Noč na ponedeljek je bila znatno toplejša od prejšnjih in je toplomer davil spet po daljšem času beležil temperaturo nad ničlo, bilo je 0,4 stop. C. Čeprav napoveduje vremenska opazovalnica v Zvezdi poslabšanje vremena, se nam je tudi ponedeljek še prismejal s soncem in sinjino.

u— Prestavljeno tramvajsko postajališče na Marjinem trgu. Uprava mestne cestne železnice sporoča, da bo od 3. t. m. dalje postajališče na progah 1 do 2 pri vožnji od pošte proti magistratu premaknjeno s franciskanskega mosta pred severozapadnim prehod Marjinega trga, t. j. malo niže od ogla Fritschevo trgovine.

u— Sola Glasbene Matice ljubljanske bo imela konec tekočega tedna dve javni produkciji svojih gojencev. Po vrstnem redu letošnji produkciji, IV., bo v petek 5. t. m. V. pa v soboto 6. t. m. Začetek obakrat ob 17. v mali filharmonični dvorani. Podrobni sporod bo od četrtka dalje na razplago v knjigarni Glasbene Matice.

u— Na IX. simfonionem koncertu, ki se bo vršil v ponedeljek 8. t. m., se bodo izvajala izključno dela slavni mojstrov, ki so komponirali v plesnem ritmu. Slišali bomo vrsto skladb, ki so jih napisali: Bernard, Dvořak, Lehar, Porcchielli, Rossini, Johan Strauss, Richard Strauss in Weber. Koncert bo dirigiral dirigent Drago M. Sijaneč, vršil se bo v veliki uniojski dvorani ob pol 7. zvečer. Predprodaja vstopnic bo od srede dalje v knjigarni Glasbene Matice.

u— Vrtnarski odtsek SVD v Ljubljani poziva vse one, ki so se prijavili za semenskojski tečaj, da se tečaj prične jutri v sredo 3. t. m. v Krekovi gospodinski šoli v Šiški. Tečaj traja od 8 do 11,30 ter od 14,30 do 18. Nalčite točni!

u— Stedljivo kuhanje in zdrava prehrana je danes najvažnejši problem vsakega gospodinjstva. Mnogo dragocenih nasvetov razjede v Gospodinjstvem kolektivu za leto 1943, ki ga je izdala knjigarna Tiskovne zadruge, Selenburgova 3. Zato si ga naj nabavi sleherni gospodinjstvo in kuhar. c.

u— Mali gospodar — žezga obveščata vse rejce mljih živali, da se prične z razdeljevanjem krmil na nove nabavne knjiznice z dnem 1. marca t. l. Prvi teden v marcu prejmejo krmila rejci z nabavnimi knjiznicami št. 1 do 1500, drugi teden vsi ostali. Za oba tedna velja naslednji abecedni red: v ponedeljek z začetnimi črkami A—G, torek H—L, sreda M—R, četrtek S—Z. Krmila se razdeljujejo samo popoldne od 14 do 17. v društveni poslovalnici Galusovo rabrežje 33. Kdor zamudi, mu krmila zapadejo. Delila se bo riževa zdrobiteljka in sicer po 2 kg na enoto.

u— Zalni venci, poročni šopki, aranžmaji in cvetje »ROZA« cvetličarna

u— Ako h čete uspešno vrtnariti, si takoj nabavite Stuljev Delovni kolekar za vrt in sadovnjak, ki ga je izdala knjigarna Tiskovne zadruge, Selenburgova ul. 3. Držite se nasvetov v tej knjiznici in opravite pravočasno vsa dela, ki so časovno razporejena. Samo tako lahko dosežete zadovoljive uspehe. Cena knjizice 8 lir.

u— Strojepisni tečaji — novi dnevni in večerni (eno-, dvo- in trimesečni) se prično 4. marca. Najuspešnejša desetsturna učna metoda. Pouk je dopolne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Specialna strojepisna šola: največja moderna strojepisnica, raznovrstni stroji. Učnina zmerna. Informacije, prijave dnevno. Zahtevajte brezplačni prospekt: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Demobranska cesta 15.

u— Instrukcije in priprava za privatne izpite. Novi (Turjaški) trg 5/III. Diplomirani filozofi nudijo dijakom pomoč v vseh srednješolskih predmetih: matematiki, latinščini, italijanščini itd. in dnevno pripravo za šolo vsak dan dopolne od 8. do 11. ure, popoldne od 3. do 5. ure. Priprava tudi za privatne izpite čez dva razreda. Prijave dnevno od 8. do 11. ure in od 15. do 18. ure: Novi (Turjaški) trg 5/III. Instrukcije.

Fronte libico-tunisino: nostre armi anticarro in azione — Z libijsko-tuniskega bojišča: Italijansko protitankovsko topništvo v akciji

Z Gorenjskega

Na vzhodni fronti so padli: 28 letni podčastnik Hermann Janschitz, 27 letni vojak Ferdinand Rainer, 23 letni poročnik Arnold Sober, 31 letni podčastnik Franc Pezauer, 21 letni desantnik Georg Simoner in 22 letni letalski poročnik Joschi Kirchbauer.

Življenjski jubilej trdne Gorenjke. Pred kratkim je praznovala 85letnico najstarejša faranka v Homcu Marija Hriberjeva, po rodu Lužarjeva. Z možem, ki ji je umrl 1. 1932., sta vzgojila 9 otrok. Jubilarica je še krepka in navdušena za kmečko delo. Knjige in časopise čita še brez ocal. Zenica živi pri svoji hčerki Mariji Šekovi, ki ima majhno gostilnico v Homcu.

Pogreb litjskega šolskega vodje Langa. Ob navzočnosti okrožnega vodje Pilza, deželnega svetnika dr. Dovjaka in okrožnega šolskega vodje Prascha ter številnih pogrebcev so pred dnevi spremlili na zadnji poti pokojnega šolskega vodjo Alojza Langa. Zalni spreved se je pomikal do kodovora, kjer so krsto naločili na vlak in jo prepeljali v Lienz.

V Lomu pri Sv. Katarini so se na poziv krajevnega skupinskega vodje zbrali kmečki gospodarji h gospodarskemu zborovanju. Razpravljali so o vseh gospodarskih zadevah. Na koncu je posestnik Jere pozval sosedo, da zastavijo svoje moči na obnovi gospodarstva in zvesto izvršujejo navodila Führerja.

Iz Spodnje štajerske

Slovo okrožnega vodje Strobla. Na sestanku pretekli četrtek se je od mariborskih vzgojiteljev poslovil okrožni vodja in šolski svetnik Michl Strobl, ki je vpoklican k vojakom. Pevzal je vzgojitelje k skrajnemu delu in se jim zahvalil za sodelovanje in vzorno podporo.

Na vzhodni fronti je padel 20letni desantnik v planinskem lovskem polku Wilfried Scherf, abiturient iz Smarjete pri Ptuju. Na afriškem bojišču je padel 19letni Meinhardt Baumann iz Rogaske Slatine. Baumann je bil prvi mladinski vodja imenovane krajevnne skupine.

V Brežicah so ustanovili športno družbo. Nedavno je bila v okviru Heimatbunda ustanovljena športna zveza v Brežicah. Gojili bodo nogomet, roket, lahko atletiko, namizni tenis in telodvobo. Zlasti slednja je med brežičkim prebivalstvom vzbudila veliko zanimanje.

Gostovanje dijakov-muzikantov. V točnem tednu obišče Spodnje štajersko skupino dijakov državne visoke šole za glasbo pod vodstvom svojega ravnatelja. V sredo bodo nastopili v Celju.

Slovo desetletnikov. Prvič na Spodnjem štajerskem je bilo pred dnevi slovesno zaključeno šolanje desetletnikov. Mladina celjskega okrožja se je zbrala v dvorani Obrotnega doma, kjer je jo pozdravila okrožna ženska voditeljica Königova, nakar so zbrani otroci, 120 po številu, zapeli prigodno pesem. V tečaju, ki je trajal leto dni, so se naučili tovarštva in reda, pridobili pa so si tudi precejšnje znanje nemščine.

Na veliki skupščini Heimatbunda v Mariboru je govoril zvezni vodja Franc Steindl

ZAPISKI

Nov zvezek

»Slovenskega Pravnika«

Pravkar izšla 1.—3. številka začenja 57. letnik »Slovenskega Pravnika«, ki izhaja v redakciji univ. prof. dr. Rudolfa Sajovca. Na uvodnem mestu je objavljen začetek daljše razprave mladega znanstvenika, dr. jur. et. phil. Rudolfa Trefenka. »Uvod v meddržavno kazensko pravo«. Pisec obravnava pogoje nastanka in razvoj meddržavnega kazenskega prava, njegov pojem, njegovo mesto v sistemu prava in različnih njegovih naziva v literaturi. — Dr. Anton Štuhar je prispeval razpravo »Nepravno zavarovanje«, v kateri se bavi z zapletenimi pojavi zavarovalne teorije in praxe ter utemeljuje potrebo elastičnega tipa začasnih zavarovalnih odredb nepravde narave. — Nadaljuje se razprava dr. Leva Svetka »Prekočasno delo«, zgrajena na domačem in tujem delovnem pravu in posebej še na dosedanjih dokaj obsežni judikaturi. — V Obzorniku je izšel pravno-zgodovinski sestavek »Podložniški edvnetnik (Advocatus subditorum)«. Med knjiznimi poročili ocenjuje dr. Gorazd Kušej spis Rudolfa Klineca L'attuazione della legislazione ecclesiastica di Giuseppe II nell'archiducato di Carinzia, dr. A. U. pa poroča o izdaji zakonov, odredb in narečb po 11. aprilu 1941 v Nezavisni Državi Hrvatski.

Uspeh B. Sancina

v »Deželi smehljaja«

Soboto zvečer je nastopil pred popolnoma razprodanim gledališčem v vlogi prin-

o totalni mobilizaciji. Dvorana in stranski prostori so bili tako polni, da je moralo več sto poslušalcev stati na trgu pred poslopjem. Ko je govrnik dejal: »Delah bomo, kakor da je Spodnja štajerska že tisoč let združena z Reichom«, je njegov govor prekinilo živahno pritrdjevanje.

Iz Hrvatske

Studij na medicinski fakulteti bo určen spet po starem. Ministrstvo za ljudsko prosveto je izdalo pravilnik, po katerem bodo za studij na medicinski fakulteti uvedena namesto tromesečij spet polletja. Tromesečje šolskega leta 1942-43 bo podaljšano na polletja kakor na ostalih fakultetah. Vsako dovršeno tromesečje velja kot končano polletje.

Smrt mladega pomorca. Pri opravljanju svoje službe na parknu Hamburg—Amerika linije je 3. decembra preminil pomorski strojniki Franjo Tano Stiplošek, star komaj 26 let. Vest o njegovi smrti je pred dnevi prispela v Zagreb, kjer živijo pokonikovi starši.

Odklovan hrvatski častnik. Z železnim križem I. stopnje je bil za svojo hrabrost na vzhodnem bojišču odklovan podpolkovnik Tomislav Brajković.

Pripadniki črne legije dobe spomenice. Kmalu bo minilo dve leti, odkar je bila ustanovljena črna legija. Borbe, v katerih je legija v tem času sodelovala, so bile krvave in težke. Vsem živim pripadnikom črne legije bo ob obletnici izročena spomenica, ki jo je napravil akademski slikar Peter Šajn.

Pred otvoritvijo srednje tehniške šole v Zemunu. Sklenjeno je bilo, da bo v začetku šolskega leta 1943-44 v Zemunu odprta srednja tehniška šola, če bo mestno poglavarstvo uredilo primerne prostore. Za začetek bosta odprta samo strojni in elektrotehnični oddelki.

Gostovanje osiškega gledališča v Zemunu. Pretekli teden so v Zemunu člani osiškega gledališča uprizorili Mollerovo komedijo »Namišljeni bolniki«. Tudi za Oboroženo silo so priredili nekaj predstav.

Veseli 4. godok v zagrebškem zverinjaku. Toplo sončno vreme zadnjih dni privablja v zagrebški zverinjaku vedno veliko število obiskovalcev. Zlasti odkar se je zvedelo, da je zverinjaku dobil nov prirastek, je posebno mladina vsak dan številneje zastopana. Medvedka s svojimi tremi mladiči vzbujajo njihovo posebno pozornost. Tudi med člani so dobili nov naraščaj — mladega pavijana.

Nesreča s samokresom. V Martičevi ulici v Zagrebu se je pred dnevi zgodila smrtna nesreča s samokresom. Svojega tovariša 18letnega Zvonimira Hercega je njegov prijatelj Boris Koščak nehoti ustrelil s samokresom. Na pomoč so bili poklicani reševalci, ki so Hercega pripeljali v bolnišnico. Ponesrečenec pa je že med potjo umrl.

Zvišanje vozne na zagrebški vzpenjači. Odkar je prevzela zagrebško vzpenjačo svojo upravo mestna občina, to je od leta 1924., so ostale vozne cene nespremenjene. Ker so obratni stroški zdaj večji kakor so bili prej, je mestna občina sklenila povišati vozno ceno na vzpenjači. Za vožnjo gori bo treba plačati 2 kune, vožnja dol bo stala 1 kuna, hitra vožnja gori ali dol 6 kun, mesečna uradniška karta 30 kun, mesečna dijaška karta pa 20 kun.

»Mrtve duše«, za krasno zgodovinsko povest »Taras Bulba«, ali za komedijo »Revizor«, občutimo vedno znova, da je snov, ki jo obravnava, tako izrazito samosvoja in hkrati nacionalno ruska, kakor je pri redko katerem drugem pisatelju. Franc Terseglav je opremil »Ukrajnske povesti« še z uvodom »Oseba in delo N. V. Gogolja«, sestavkom, ki je v taki ljudski izdaji Gogoljevega dela kar potreben in zaradi svoje zajemljivosti vreden vse hvale, saj na malo straneh jasno in s poglobljenimi pogledi v problematiko tega pisatelja pove vse najvažnejše za lažje razumevanje Gogoljevega dela.

»Ukrajnske povesti«, ki so morda prvič zbrane pod tem naslovom, in ne samo pri nas, so prelepo pričevanje, kako tesno je bil N. V. Gogolj zvezan s svojo rodno zemljo in z njenim ukrajinskim ljudstvom. Čeprav sodi njegovo delo po jeziku v velikoruski krog, ni bil Gogolj po najdragocenejši substanci to svoje proze nič manj izrazit ukrajinski pesnik, kakor poet »Kobzarja« in »Hajdamakove«, samo pet let mlajši Taras ševčenko. Namenoma sem postavil besedo pesnik. Zakaj velik del te Gogoljeve »ukrajnske« proze je poezija. Bolj kot kje drugje čutimo, kako so se v Gogoljevem duhu oblikovali mladostni spomini zdaj v grozljivo, zdaj na videz veselo pesniške podobe ki pa jih je izdelal s tako srečnimi epično-iricnimi prijemi, kakor jih opazamo le malo v tedanjih prozi. V teh povestih je mnogo avtentične etnografije. Zgodbe o čarovnicah in zlodejih ter razne druge podobne pravljice so posretele naravnost iz ljudskih ust; poslušal jih je strme mladi Gogolj in jih pozneje doživljal v svoji domišljiji, ko se je v meglah Petrograda spominjal mladosti na široki ukrajinski ste-

pi. Toda te etnografske prvine so samo tkanje, ki ga prede po notranjih zakonih stvarjalne pesniške domišljije Gogoljev čudovito nadarjeni duh. Bjelinski se je res da posmehoval nekemu slavjanofilemu piscu, ki je imenoval Gogolja »ruski Homer«, vendar ima njegova proza merskako odliko, ki opravičuje tako primerjavo, tembolj, ker sta oba, časovno tolikaj oddaljena pripovedna umetnika, ljudska pesnika v najboljšem pomenu besede. Ljudski element ljudska domišljija, ljudsko doživljenje prirode in njenih skrivnosti, združeno še s spomini na lastna mladostna doživetja — to daje tem povestim njih boglavino in v marsičem neprekosljivo mikavrost. Brückner pravi o njih, da so nekak enakovredno nasprotje Puškinovi Iriki. A če je bil Puškin predvsem pesnik sončev jasnine in močne življenjske volje, je bil Gogolj pesnik skrivnosti noči, grozljivosti in tistega čudnega smeha, ki prihaja od spoznanja nesreče, repopolnosti in bolešč človeškega življenja. Zato so ga tolikaj mučili verski problemi, zato v svojem mističizmu in asketizmu tolikaj spominja na Pascala kakor je opazil Merežkovskij. Njegova fantazija je črpala svoje navdihne iz spoznanja, da leže pod vsemi našimi rečicami neskončne skrivnosti, pod vso našo realnostjo nespoznanata, fantastična neravnost, pod vsemi jasninami skrivnostno noč. Značilno je da se mu je moglo tak življenjsko čustvovanje in gledanje zarediti prav v Ukrajini, pod njenim jasnim nebom in med njenimi širokimi obzorji. Zlasti vraže in bajke ukrajinskega ljudstva, katerih je tako obilno črpal, so ga vodile v to smer Gogolja je bilo prav kakor Pascala, strah pred mlčkom neskončnega prostora; to je tisto stopno čustvo, ki trpeče prav tako v ukrajinskih ljudskih baj-

kah, kakor v Gogoljevih ukrajinskih zgodbah.

Čeprav Gogolj v času ko je pisal svoje prve povesti, ni še stopila v zavest tista mistična groza pred življenjem, ki ga je mučila v zadnjih letih, ko se je boril z nadaljevanjem »Mrtvih duš«, je podzavestno živel že tedaj v njegovem duhu in lahko navdahlila tudi te povesti. V ostalem so njegovi ukrajinski motivi še polni nainevnega in toplega življenja plod mlade domišljije, ki ustvarja iz preobilja fantazijske snovi. V njih ne živi same duša ukrajinskega ljudstva, marveč tudi svojevrednost naroduskega človeka, njegov humor in njegova vernost, pa tudi lepota stepne ravnine tam ob Dnepru poezija mesečnih noči v širokem zavzem prostoru: živi skratka poseben, poetični svet ki je dobil v Gogolju avtentnega oblikovalca.

Zaradi nezmanjšane umetniške vrednosti Gogoljeve proze in njenega svojevrednega ljudskega mističizma združena z zagrabljivo resničnostjo ukrajinskih ljudi in zemlje, smo veseli tega slovenskega prevoda iz spisov V. Gogolja, Franc Terseglav. Priznani poznalec vzhodne miselnosti, je opravil nelahko delo slovenitve te stilistično, in jezikovno samosvoje proze z nespornimi odlikami. Videti je, koliko se je trudil, da bi našel lokalno barmito in ponekod arhaični besedam kar moči »trajajoče slovensko besedo in v tem le tudi pel. Zato so »Ukrajnske povesti« vredne pozornosti ne le kot primeri Gogoljevega pravečnega moštva marveč tudi kot dobro remišljen pokušus adkvatnega presajanja krajinško-ruskega ljudskega izraza in duha v naš jezik. — Ob koncu knjige, ki jo je okusno preimil J. Beranek, so še nekatere splošne opombe.

Povest Janka Kača »NA NOVINAH«, izvrstno pripovedno delo, iz katerega živo diha Savinjska dolina in v katerem se pretrdesljivo pleto človeške usode, je bilo za letnico Prešernove smrti nagrado s literarne nagrade mesta Ljubljane. Dejo je izdala Vodnikova družba, ki prmore še nekaj izvodov letošnjih knjig. Ker bodo ti kmalu razprodani, se morajo vsi, ki še nismo knjžnega daru Vodnikove družbe (Vodnikove pratike 1943 in Kačeve povesti »Na novinah«) nemudoma oglasti v pisarni Vodnikove družbe, Pucničjeva 5, poslopje Narodne tiskarne, ali pa v Tiskovni zadruzi, Selenburgova 3. oziroma v knjigarni Učiteljske tiskarne, Franciskanska št. 6.

INERIPAJTE V »JUTRO«

Živali v luči starih piscev in ljudske vere

Naše pravljice in naše narodne pesmi poznajo nenatne zmaje, ki se hranijo s človeškim mesom in s človeško krvjo, imajo tudi po več glav in žive v globokih jezerih ali velikih jamah kot »negudni červi, listverni hudci. Poleg zmajev si pripoveduje naše ljudstvo o velikih kačah, ki po potrebi govore in imajo tudi po več glav. Človek tri ima tudi strahovalce cesarskega čvara na Dunaju Pegam, kateremu je Kristof Lamberger »pravo glavo vzel«.

V nekaterih pravljicah govori osekana glava ali z orožjem grozi osekana roka, da jo je treba posebej usmrčiti. Zmaj in kače nimajo samo izredne telesne moči, ampak tudi strupeno sapo, ki mori in uničuje življenje.

Če pomislimo, da je med najvišjimi živalskimi vrstami in med na najnižji stopnji stojičimi ljudmi manjša razlika kot med temi in med najplemenitejšimi zastopniki človeštva, se temu pretiravanju ne bomo čudili.

V neki meri je v zmajih, zlasti v leteljih listvernih ohranjen spomin na izumrle zaurilce, od katerih so nekatere vrste boje letele kakor marsikak ptič. V splošnem pa moramo videti tako v večini zmajev kakor pri čudežnih kačah pravljic narodnih pesmi podobe še zdaj živečih orjaških kač. Zlasti dotik z orientom, posebno z Indijo je deloval opajajoče na domišljijo zapadnih narodov v starem veku ter je podžgal njihovo domišljijo in praznovrje. Strah je povečeval velikost in moč živali, domišljija jim je pa dajala ude in lastnosti, katerih niso nikdar imele.

To bajnoslovno pretirano pripovedovanje o čudežnih zgodbah z živalmi, zlasti s kačami se ni širilo samo po ustnem izročilu, ampak tudi po pisni besedi, zlasti po grških in rimskih pisateljih.

Kaj pripovedujejo grški in rimski pisatelji

Pri Eniju, četu rimske poezije, ki je živel od leta 239—169. pred Kristom, se bi osekana glava na rog, držeča ga za usti, pri Statiusu pa iščejo oči truplo, duša pa glavo (truncum oculi quaerunt, animus caput).

Voz tega ali onega božanstva, n. pr. Triptolemosa, vlečejo velikanske kače. Pri nas se vozijo s kačami povodni skrat.

V naših pravljicah morajo nositi zmajem k jezerom, jamam ali stolpom hrano. Navadno hočejo žreti človeško meso. Aelian, sofist iz druge polovice drugega stoletja, pripoveduje o velikanski kači, kateri so morali dnevno v nekem stolpu nastavljati hrano. Isti pripoveduje o kačji vrsti, pri kateri imajo kačoni grivo in brado. Take kače samce nam kaže tudi najstarejša orientalska in egiptska upodablajoča umetnost, pozna jih pa tudi vrača naših ljudi.

Kače z več glavami poznajo orientalske pravljice. Nekatere imajo glavo ob glavi, druge pa eno glavo na repu.

Nearh s Krete, eden najboljših tovaršev Aleksandra Velikega, ki je po naročilu svojega vladarja preiskaval s brodovjem morsko pot k ustju Eufrata in je proučeval obnem morje, življenje v njem in na obalah daleč v notranjost, ram je zapustil mnogo zanimivih poročil o tem, kar je opazoval z lastnimi očmi. Bil je tizen opazovalec. Vendar poroča o 41 m dolgi kači.

Posejdonos, stoik iz drugega stoletja pred Kristom, poroča o neki kači v Siriji, da je bila skoro 33 metrov dolga in tako debela, da se nista mogla videti jezdeca, ki sta sedela na konjih vsak ob eni strani kače. Njen gobec je bil tlišen, da je oboroženega vojaka lahko pogotnila. Vsaka njena luskinja je dosegala velikost bojnega ščita.

Resnica o velikosti kač

Danes vemo, da so nad 6 metrov velike kače redke. Vendar se danes lahko čitamo v potopisih grozovitih zgodbe o kačah, zlasti o indijskih.

Tudi Grki so verovali v bajke o velikanskih kačah, dasi jim resnično življenje kač ni bilo neznan, saj jih imajo in so jih imeli mnogo na svoji celini in na svojih otokih.

Od kod to praznovrje?

Kača je že od nekdaj razburjala ljudsko domišljijo s svojim skrivnostnim življenjem, s svojim neslišnim plazenjem, z nenadnim pojavljanjem in izgibanjem ter s svojim prevzemajočim pogledom.

V predhomerških časih so predstavljale kače božanstva podzemeljskih sil, in sicer ona, ki so bila človeku naklonjena in nenaklonjena. S predstavnikmi hudobnih podzemeljskih sil so se pozneje borili bogovi in heroji. Tipičen zgled takih bojev je boj Herakleja z lernajsko hidro.

Sčasoma je postala kača človeku simbol vsega zlega. Če jo vidi bolnik v sanjah, mu je smrt blizu. Sploh pomenijo sanje o kačah le redko kaj dobrega, kar ve vsaka naša ženica.

Če govorimo o velikosti kač, ne smemo pozabiti, da nas strah in stud pred njimi zelo moti v njihovi pravi. Pol metra dolga kača se zdi večini ljudi vsaj poldrugeter meter dolga. Skoro vsako njeno kretnjo imamo za pripravo k napadu.

Tudi so kače v časih, ko jih človek še ni tako preganjal, dosegle gotovo večjo velikost kot danes, ko se njihovi življenjski pogoji stalno omejujejo.

Druge bajne pripovedke iz narave

Po grškem poročilu so ujeli v Arabiji mso zročega hipokentaura, nestvor, ki je bil pol konj, pol človek. Hoteli so ga prepeleti v Rim, a je med prevozom poginil.

Aleksander iz Mindosa, ki je živel v prvi polovici prvega stoletja po Kristusu in je znan po svojih naravoslovnih spisih, poroča, da zrastejo mišja jetra pri rastoči luni vsak dan za kosček. Tudi ve, da so metah Veneti kavkanm kolače, da bi jih odvrčali od uničevanja posevkov.

Plinij, znan pisec iz prvega stoletja po Kristusu, pripoveduje o ljudeh, ki so s pokladanjem roke potezali trup iz ljudi, ki so jih bile pičile kače, in o indijskih ženah, ki so rodile samo enkrat, a take otroke, da so dobili takoj sive lase. Tudi trdi, da je v nekem z magnetom obokanem svetliču visel v zraku železen kip. Slonom pripisuje mnoge čednosti, tudi pobožnost, češ da časte sonce in luno.

Po Ovidiu so pri podlasci rodila usta.

Plutarhu (50—120 po Kristusu) je sporočil neki prijatelj, da je videl v Egiptu

na pogradu mirno spati krokodila poleg stare žene.

Storklje so imeli Grki za hvalečne ptice, češ da skrbje v starosti za svoje starše, kar verujejo tudi Prekmurci.

Kakor naši ljudje, tako so verovali tudi Grki, da se znajo živali zdraviti. Jelen n. pr. žre pri njih zoper pik strupenih pajkov rake. Divje koze na Kreti so si zbravile rine od puščic z blatom. Želive žro majoran, če so pohrustale kačo.

V strupeno sapo kač se je splošno verjelo. Grške gospodinjice so se zlasti bale, da bi jim kače ne pomorile z njo kokoši.

Tudi voda ima v pravljicah razno čudežno moč. Oživi n. pr. lahko mrtveca. Za vodo iz Stiksa v Arkadiji so trdili Grki, da predre vsako posodo, če ni narejena iz kopita skitskih oslov.

Še eno staro pretiravanje

Pri pesnitih vseh stoletij je zelo priljubljen motiv labodjega petja pred smrtjo. Toda že prej omenjeni Aleksander z Mindosa je dvomil o labodovčin in je imel v bistvu prav.

Labod-pevec se v splošnem vedno rad oglašja. S svojim oglašanjem vabi ali svari ali se pa tudi sam kratkochaši. Smrtna pesem je pa to zanj le, če se oglašuje se spreleta nad z ledom pokrito vodo in če pogine od lakote, ker ne more zavoljo ledu do hrane in ker so mu opesale moči za polet v toplejše kraje. Da bi si pa zapel pred smrtjo v slovo od življenja, ne drži.

Tudi opevana zvestoba labodjega para je manj naravna kot prisljerna. Samica je namreč tako ljubosumna in zavistna, da ne trpi v svoji bližini nobene tekmovalke.

Kakor se vidi, je žvelo zanimanje za življenje živalstva že pred Kristusom, manjkalo je le presodno spoznavanje.

Zeleni zakladi Finske

Neskončna pokrajina Laponske, kjer si danes stojijo nasproti Finci in Rusi, odnosi Nemci in Poljski, je bila še približno pred dvema stoletjema divja in tuja dežela. Kdor se je naselil v teh krajih, je moral imeti že ogromno mero poguma. Vlada je tedaj obljubljala svet vsakomur, ki je bil pripravljen postaviti si sauno na zapuščenih tleh Laponske. Toda niti največje obljube niso privabile številnih ljudi v te osamelje kraje. Za Fince na jugu je pomenila selitev na daljini sever približno takšno odločitev kakor za našega človeka selitev v daljino, neznanu Ameriki, Caristična Rusija pa je naseljevala na severu Laponske misljinarje in vojake. Seveda ne iz ljubezni do zemlje same, temveč glede na njeno strateško vrednost. Preko puste tundre v svetu, kjer ne uspeva noben drevo, je namreč vodila edina možna pot k prostemu Lednemu morju.

Milijoni hektarjev gozdnatega ozemlja v teh krajih brez cest in stez so bili neraziskani. Tedaj se nihče ni mislil na izskavanje gozdov, ki so krili v svojih naročjih ogromne zaklade. Nihče pa tudi ni razpogelal s sredstvi, ki so bila potrebna za nabavo orodja, s katerim je bilo najprej treba zgraditi ceste. Zaradi takšnih razmer se nikoli ni osnovala družba z velikopoteznim delovnim programom. Vlada je pošljala svoje kolone gzdarjev v Rovaniemi, staro naselje s cerkvi tik polarnega kroga. Ta kosček zemlje je bil že tedaj središče Laponske in je še danes glavno mesto te najsevernije finske provincije.

V Rovaniemi so prinašali Laponci prodajati gnjati svojih severnih jelenov, izbornu suho meso »poroc«, kože severnih jelenov in druge izdelke domačih obrtnikov. V Rovaniemi pa so prihajali tudi trgovci z juga, in so prinašali s seboj moko, kavo, tobak in druge reči, katere so lastniki čred severnih jelenov radi kupovali. Pragozd s svojim ogromnim zakladi pa je ostal toliko kakor nedotaknjen.

Tedaj se je pojavil v sedemdesetih letih moč, ki je pronicljiva v Laponsko s popolnoma nove strani. Ta moč je pčlozil sekuro na zeleno zlato Finske, ko je začel izsekavati gozdove. Kdo je bil ta pionir? Nihče drugi kakor gozdar Sandberg, ki so ga še ko je živel imenovali »Velikega Sandberga«. Najemal je na desetletno gozdni delavec, ki so ga zaradi njegovega razsežnega imenja imenovali tudi »laponskega kralja« pa tudi »očeta kruha«, ker je preskrbel tisočem in tisočem vsakdanji kruh.

Sandberg je prišel z žero in otroci kot mlad gozdar iz južne Finske ter se je naselil t'k ob polarnem krogu blizu Rovaniemija. Umel je privabiti velike skupine gozdnih delavcev ter jih zadržati v neprijetnih krajih na severu. Bil jim ni samo delodajalec, marveč tudi krušni in duhovni oče.

Ruska vlada je opazovala njegovo početje nekaj časa z veliko zvedavostjo, potem pa z veliko nezaupljivostjo. Gozdar Sandberg je bil namreč Finec do mekga in nepomirljiv nasprotnik Rusije. Nekoga dne je prispela pošiljka svojevrstnih strojev z valjarji. Stroji so se raptolili proti vzhodu, kjer je ležalo na stotih čeh podrtih drevesnih debel. Stroji so začeli takoj obratovati in kmalu so spravili vse stlosoče drevesnih debel na zapadno stran v območje rek, ki so jih potem odnesle v Botniški zaliv. Tako se začelo zeleno zlato Finske dežele rcmati v svet. Bilo ga je čedalje več in čedalje več je bilo tudi interesov, ki so povpraševali po njem.

Gozdar Sandberg je ustanovil veliko družbo za predelovanje lesa, ki je porabila svojo glavnico za to, da je zaposlila deset in desetletno delavcev. Še danes pripoveduje v laponski deželi, kako je postopal Sandberg kadar je kupoval gozdove za svojo družbo. Izjavil je svojim delavcem, da so navezani samo nase ter s svojimi skromnimi sredstvi ne morejo nič koristiti Finski, pač pa so primorani oddajati vse svoje sile Fincem sovražni Rusiji. Tako je prišlo navadno vedno kmalu do kupčije, ki je zadovoljila obe stranki. Sandberg je po-

Črna borza v Angliji in Ameriki

Malokdo morda že vé, da cvete tako zvana črna borza tudi v tako nevtralni državi, kakršna je Švica. Od začetka vojne pa do lani so posebna sodišča v Švici obsodila kar 42.000 oseb, ki so se pregrešile s tako trgovino. Če temu še dodamo, da šteje vsa država nekaj čez štiri milijone prebivalcev, dobimo precej jasno sliko.

V Veliki Britaniji je nedovoljena trgovina zavzela strahoten obseg. Da bi jo zaježila, je vlada ustanovila v Londonu poseben urad, ki ima svoj sedež v palači Scotland Yarda, ki je, kakor znano, glavna angleška policija. Angleži, ki znajo mojstrsko pohvaliti vse, kar je angleškega, so tudi o bju zoper črno borzo razširili prepričujoče novice.

Občestvu so dali vedeti, da je bil postavljen za šefa tega urada neki Williams Barker, ki je javnosti bolj znan z imenom Bill kot bivši višji nadzornik in nenavadno zvit. Ko so ga poklicali na novo odgovorno mesto, je bil moč že upokojen in je gojil evcelice v Yorkshireu. Razumljivo, da se je z največjim navdušenjem lotil zaupane mu naloge... Tako vedo povedati časniki. In pristavljajo, da je imel samo leta 1941. posla z 20.000 kričnimi primeri črne borze.

Sedaj so po vseh uradih in restavracijah Londona izvešana opozorila z naslednjo vsebino: »Telefonirajte na štev. 999! Telefonirajte na štev. 999! Čim zagledate kaj ne-

stalo dobrotnik svoje domovine, borec za svobodo Finske.

Deset in desetletja je deloval Sandberg ob polarnem krogu. Umri je ko je dosegel 85. leto in njegova smrt je bila prav takšna kakor njegovo življenje: močna, moška in brez strahu. Ko je starel slutil, da se mu bliža konec, je naročil, naj mu prinesejo puško, s katero je pčlozil štirideset

medvedov v pragozdu na laponskih tleh. Svoje loviške pse, zveste spremljevalce, je zaprl doma v izbo, sam pa je odšel v ljubljeno divjino. Tam se je naslonil k drevesnemu debelu, nameril orožje v srce in sprozil. Gozd, ki mu je bil največja uteha v življenju, ga je sprejel v svoje zeleno naročje tudi po smrti.

Dežela brez naraščaja

Ze pred svetovno vojno 1914—1918 je madžarski novinar Eugen Rakosy skuval kralovo o »Tridesetih milijonih Madžarov v bodočnosti«. Madžarska je takrat imela v svojih starih mejah kakšnih 20 milijonov prebivalcev, od tega pa komaj polovico Madžarov. Ostalih 10 milijonov ljudi je pripadalo narodnim manjšinam. Rakosyjeve sanje o bodočnosti tridesetmilijonskega naroda so bile seveda zelo fantastične in razkošne. Ker pa je bil sam asimilant, je bil prepričan, da se bo s pomočjo asimilacije le posrečilo ustvariti velik madžarski narod, ko se bodo utopile v njem vse narodne manjšine, ki žive z njim v politični, gospodarski in kulturni skupnosti.

Kmalu nato je prodiranje Židov z vzhoda povzročilo, da so se stotisoči madžarskih delavcev in kmetov morali izseliti v Ameriko. Še večje razočaranje je doživel Rakosy po svetovni vojni, ko so se njegove sanje zaradi spremenjenih razmer popolnoma razblinile. Na mesto utvar so stopile moderne ideje o povečanju madžarskega ljudstva. Odločujoči činitelji so sprevideli, da z naraščajočo asimilacijo ni mogoče odstraniti posledice krčenja porodov in so zato ubrali novo socialno in kulturno taktiko, ki je predvidevala ojačanje lastne narodne sile. Madžarska propaganda je postala sčasoma previdejša in danes govori samo še o najvišjem dosegljivem številu 20 milijonov Madžarov.

Problem, ki vznemirja Madžare, je slej ko prej nazadovanje porodov. Sosed madžarskega ljudstva kažejo še vedno močne in zdrave tendence razmnoževanja. Predvsem je to vidno pri Rumunih, kjer narašča prebivalstvo v ogromnem številu. Na Madžarskem priraste na leto na sto oseb komaj 6,4 odstotka. Še proti koncu preteklega stoletja so imeli Madžari na 1000 prebivalcev 44,1 porodov, danes doseže število porodov komaj polovico tega. V Rumuniji pride na 1000 prebivalcev 30,8 porodov, na ozemlju bivše Jugoslavije 27,7 porodov, v Bolgariji pa 23,9 porodov. Posebno vznemirljivo za Madžare je dejstvo, da je najmanjši prirastek prebivalstva v vzhodnih madžarskih komitatih, na primer v deželi Szeklerovcev, kjer pride na 1000 ljudi komaj 12 novorojencev. V poljedelsko bogatih krajih doseže število porodov 2,5 in celo 1,9%. To so porazne številke, ugotavljajo madžarski statistiki in publicisti ter iščejo leka, kako bi se to stanje popravilo.

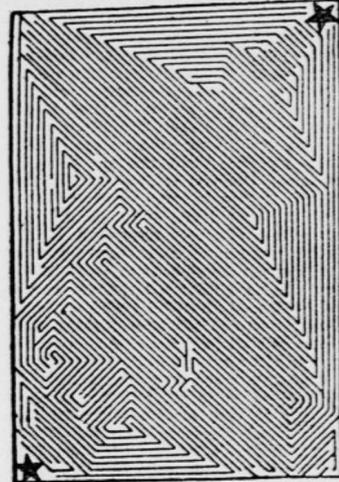
Na Madžarskem je posebno pereče vprašanje sistem enega otroka, ki se pojavlja v zadnjem času posebno v družinah bogatih kmetov. Ta sistem se je razpasel naravnost strahotno. Mnogo madžarskih vasi je danes do polovice praznih, in hiše, ki niso poseljene, razpadajo. Seveda narašča pri vsem tem bogastvo posameznih kmetov. Toda za splošnost odpira to stanje zelo slabe perspektive.

Madžarski listi priporočajo, da je treba obnoviti propagando za številčno močne družine, obnemem pa velja spremeniti dedno pravo, in sicer v smislu koristi družin s številnimi otro-

ki. Po bolgarskem vzorcu kanijo tudi na Madžarskem uvesti davek na samce. Vsi ukrepi, ki so jih doslej podvezeli na Madžarskem v pravo, da bi se zvišalo število porodov, so ostali jalovi. Število porodov se zaradi njih ni pomnožilo. Še več. Nekdo je zračunal, da izgubi Madžarska vsaka štiri leta zaradi udomačenega sistema enega ali dveh otrok toliko ljudi kakor v vsem času svetovne vojne 1914 do 1918! Zato ni nič čudnega, da se odgovorni činitelji madžarske politike danes predvsem brigajo za to, kako se bo število madžarskega naroda pomnožilo. Od tega vprašanja je odvisna vsa bodočnost dežele.

Kaj vem, kaj znam!

- 107. Kaj je saga?
- 108. Kako imenujemo pri mikroskopu lečo, ki je obrnjena proti očem, in lečo, ki je obrnjena proti predmetu?
- 109. Kaj je »Rouge et Noir«?
- 110. Od zvezde do zvezde.

V zgornji sliki morate poiskati pot od zvezde do zvezde. Našli jo boste nedvomno, zato ne bomo priobčili niti posebne rešitve, toda nekaj pregledave vam bo le prizadajalo. Pot vodi po hodnikih med črtami. Težko je, vendar: kdor išče...

- Rešitve nalog 27. februarja:
- 103. Volfram je nemško moško ime in kovina, ki se tali pri zelo visoki temperaturi.
- 104. Beseda fotelj ne izvira, kakor si običajno mislimo, iz francoščine (fauteuil), temveč iz srednjeveške nemščine: volta-tuol=sklopni stol.
- 105. Panamski prekop so odprli 1914.

- 106. Križanka.
- Vodoravno: 1. avto, 4. Aras, 7. Ebo-li, 9. to, 11. Ant, 12. p. d., 13. ikad, 15. okra, 17. Ru(tenij), 18. čato, 20. alge, 22. Os(mij), 23. rut, 25. Az(ote), 26. pesem, 28. Abel, 29. klop.
- Navpično: 1. ant, 2. Te(lur), 3. obad, 4. alto, 5. R. I. (Rex Imperator), 6. sota, 8. on, 10. okras, 12. proga, 14. aut, 16. kol, 18. čoba, 19. orel, 20. atek, 21. Ezop, 24. U. S., 26. p. e. (per exemplum), 27. ml.

Donava bo napajala Nekar

Nekoč v davnih dneh, ko so se Alpe polagoma dvigale iz morja ter je bila zemlja v nastajanju, je voda iz Rena tekla v Donavo. Alpski Ren in Ahra — pravijo geologi — sta se iztekala v ogromno Pradonavo. Šele potem, ko je morje odteklo iz Renske doline ter so vsjajali Vogezi s Schwarzwaldeom vedno višje, se je ozemlje Donave skrčilo ter se omejilo na pritoke iz Gotthardskih Alp. Ta proces še danes ni končan in mnogo dokozov je, ki pričajo o starem boju za oba južnonemška rečna sistema. Tudi Nekar se je čedalje bolj približeval Donavi, vsrkaval njene pritoke in jih pritegal k sebi. Danes se to reko že bavi kulturno delo tehnike in stvari, ki so se zdele pred 20 leti utvara, postajajo polagoma dejanje: na vodah rečna reka Nekar se pričinja okorščati z vodovjem bolj preskrbljene Donave. Gradi se že kanal, ki bo vezal Nekar in Donavo ter ne bo služil samo za adijski promet, temveč tudi povzdigi kmetijstva in ljudskega zdravja.

Leta 1922 je bila sklenjena med nemško državo, Bavarsko in Württembersko pogodba, predvidevala potrebna dela za zvezo med Donavo in Nekarjem. Dela niso bila lahka, kajti med Donavo in Nekarjem stoji približno 30 km širok gorski hrbet Schwäbische Alb, ki ima poleg vseh drugih nevesčnosti še ta prilastek, da štrli 150 m visoko nad dolno reko Donave. Mesto Ulm leži 480 m nad morjem, Plochingen, kjer se kanal odcepi od Nekarja, ima višino 275 m, vršac Schwäbische Alb pa doseže višino 650 m nad morjem. Tehniki so si dolgo belili glave, kako bi premagali naravo in ovire in spravili skupaj vode Donave in Nekarja. Danes so ovire vsaj na papirju odstranjene. Tehniki so proučili vprašanja, ki jih je treba rešiti in so si pomagali tudi z rečico Iller nad Ulmom. Izračunali so, da »Donava pr Ulmu povprečno trikrat toliko vode kolkor Nekar pri Plochingenu. Da bi se struga Nekarja zadostno poglobila, bi morala Donava pr Ulmu oddati tri odstotke svoje vode kar je popolnoma izvedljivo. Tako rešuje danes tehnika v praksi vprašanja, ki so se zdela še nedavno nepremagljiva. Prekop med Donavo in Nekarjem bo oživotvorjen že v doglednem času.

Vse to nam pripoveduje narava...

Ko so se pradedje naselili med ostalimi tudi okoli Solčavskih planin in se vsidrili kot kulturno napredni kmetovalci na sicer malo dorežljivi grudi, so kmalu spoznali, da so jim ostali zvesti tudi njih bogovi, kajti z vrhov Grintavca in Ojstrice se je čisto oglašal Svarog, vrhovni nih bog, ki so ga v lastnosti gromonosnega in streitam zanoveldujočega imenovali Peruna pa tudi deda.

Lepo je solčavsko gorovje v tem času, ko ga pokriva zimska odeja, ko segajo česte megle zlasti ob sončnem zatonu visoko na pobočja do golega, od zobov časa razjedenega skalovja. Kakor da bi plaval otok bajnega sveta med nebom in zemljo s svojimi v medli, belorumenimi svetlobi se vzdigajočimi, zobem podobnimi čerbeli, se odraža na modrem ozadju, očarujoč naš pogled, ta krasni planinski svet. Res veličasten prestol si je izbral Perun. Često prihaja na to višavje Vehtra baba, ki slipe sneg, da bi bila mokra v pomladi plan in breg. Bele žene, vile, prihajajo na belih, iz daljav belim meglicam podobnih konjih in ta planinski raj, svojčas torišče ponosnega korozora in kralja krilatega sveta, planinkega orla. Tako nekda,

Ze nam je priromal v deželo prijazni Valentin, ključar vseh korenin, 14. svečana je bil njegov dan in pod zemljo se zbujajo tedaj ves svet in živahen šepet se pričinja med nešetimi bitji, ki si zaspana

ti tajno šepetanje njegovih dvokrastih, renavnih listov, bi nam morda povedala, da je neka skupina med temi pokončnjaki zaradi pospešenega razvoja možganov in

zaradi tega kot kulturno višja zagospodarila nad ostalimi ter jih začela preganjati in ugonabljati, ne samo kot nevarne tekmece, temveč tudi zaradi tega, ker so postali nadležni. Po vsej priliki so jim ot-

mal žene, jim kradli deco, jih zalezovali in jim stregli po življenju. Povedalo bi nam, kdaj so se ta kulturno višja bitja polastila božanske moči ognja, ki so ga dotleji zanetile na zemlji le strele iz neba in ogenj bruhajoča gorovja.

Iz umno in tudi razvojno višje skupine se je brez dvoma razvilo današnje človeštvo, druge ostale skupine so pa podlegle v borbi za obstanek. Kakor to navadno biva, so bili od stvarstva mnogi pozvani, vendar le nekateri izbrani za prevzem oblasti na zemlji. In tako je Gingko, starina med drevesi, stal ob grobu vseh neizbranih, od katerih je zadnji podlegel v dobi, ko je začel kopneti večni sneg in led na visokih mejnikih naše domovine, — proti koncu poslednje ledene dobe. Maloštevilni je zdej rod Gingka in premalo se zanima človeštvo za to živo pričjo starih obdobj.

Navezujejo na predhistorično borbo med dvema vejama človečnjakov, ki je jenjala v korist umsko in zaradi tega tudi kulturno višje veje, moramo ugotoviti, da je tudi v zgodovinski dobi prej ali slej, vendar vedno podlegel kulturno nižji kulturno višjemu. H kulturi spada kot glavni njen činitelj vsekakor srčna omika, ki pa mora pronicati že v mlada srca. V prirodi se je človek nazvame v oblini meri, če se ji posveti z umom in srcem. Jasno nas je opozoril na potrebo srčne omike uvažen naš pesnik, rekot:

...stróvosti, podlésti ne poznaj; povsod naj plemenitost tebe vodi, ta pravega Slovenca znači naj!

Nedelja čudnih remisov

Pet nedeljskih izidov XXII. nedelje v nag. prvenstvu — V tabeli je skoraj — status quo

Kdor zasleduje dogodke na zelenem polju, mora biti vsak čas pripravljen na vesela in žalostna presenečenja in kdor računa v tej igri z žogo z izidi in uspehi v naprej, bo moral zmerom znova popravljati samega sebe. Pri nas v uredništvu smo vsega tega vajeni do vrh glave in zato smo ostali hladni tudi predsočnim, ko smo izvedeli, da jo je XXII. nedelja v italijanskem nogometnem prvenstvu med klubi iz divizije A zagodila tako, da je pet tekem — izmed osemih v celoti — ostalo neodločenih, ostale tri pa so se s tesnimi rezultati končale v korist — ta del poročila govori v naše pomirjenje — favoritov na papirju. Močni in slavni partnerji iz Livorna in Torina so delili izkupičke zadnje nedelje s poniznim kandidati iz spodnje hiše, na tisoče njihovih ožjih pristašev je spet enkrat godrnjalo nad zlo usodo, ki jih je potegnila v vrste športnih navijačev za nogomet.

Toda pustimo zdaj vse te razočarane in tudi one srečne in zadovoljne ter pogledimo rajši tako na splošno, kako čudno se je zavrtilo to nedeljo v tej ogroženi borbi za točke, ki se povrh vsega še z velikimi koraki bliža zaključku za sezono 1942-43.

Vodilni Livorno je moral po kostanj na vroča tla v Bari, odkoder pa je rešil pliko in se tako spet oglasil novi nevarnosti, da bi ga prehiteli... To je bil prvi remis! Ker se je enako primerilo Torinu proti Vicenzi s predzadnjega mesta, je razdalja do vrha tabele ostala nespremenjena. To je bil drugi remis! V dvoboju med Ligurom in Fiorentino sta nasprotnika tudi delila plen; Genovčani so okrepili svoj položaj na dnu tabele in se nevarno približali Triestincem. To je bil tretji remis! Drugo genovsko moštvo — vsekakor bolj zvenečega imena po domačem mestu — je gostovalo v prestolnici proti Laziju; to moštvo se doma ne da ukrotiti za nobeno ceno in tako je Genova pustila točko tamko. To je bil četrti remis! Bologna in Juventus sta stara rivala iz prvenstvenih nastopov in v nedeljo sta spet trčila drug ob drugega z vso trdoto, toda brez zmage ali poraza. To je bil peti remis! Če povemo še, da so državni prvaki izgubili kot gostje žilave Atlante in je Milano z najvišjim izidom dneva — ki pa tudi ni bil kričič — spravil Venezio ob obe točki na domačih tleh, smo povedali skoraj vse... Da, še enega ne smemo zamoletati: Triestina, ta naša soseda z opočetno srečo, je imela ta dan težko nalogo, ki jo je rešila dobro zase — in še bolje za nasprotnika, Ambrosiano iz Milana. Moštvo zavzema dalje svoje častno tretje mesto z enakim številom točk kakor Torino in bi utegnulo še krepko mešati zaključne račune. Sicer pa je bila ta nedelja — nedelja čudnih remisov in dan milanskih uspehov.

Osem tekem — osem stavkov

Zadnje nade Benečanov so šle po vodi; Milano je prišel in zmagal nad Venetzo 3:1. — Tekmice za kratek čas med slinim Torinom in novincem Vicenzo ni doživela nobenega gola (0:0). — Dve točki bi bila krvavo potrebovala Liguria, toda dobila je vendarle eno po zasluženem remisu z nevarno Fiorentino (2:2). — Ponovno se je postavila na noge Atlanta, ki je na domačem stadionu ugnala državnega prvaka Romo, zelo tesno, toda dovolj za dosego še dveh pik; izid je bil 2:1. — Enajst golov sta v prvi medsebojni tekmi spravila v mrežo Lazio in Genova, šest v korist slednje, v nedeljo pa je prišlo le do enega na vsaki strani (1:1), pa čeprav najboljši Rimljan Piola ni ostal do konca v igri. Oba sta računala na uspeh v tekmi v Bologni; Bologna zaradi terena in ljudi, Juventus pa zaradi ostalega, toda zgodilo se je tretje: remis z 2:2. — Glavna tekma dneva je bila dejansko le v Bariju, kjer je gostoval prvi iz tabele — čudežni Livorno. Brez strahu so se domačini lotili velikega nasprotnika ter za gol dobili točko; tudi gostje so z enakim dobičkom lahko zadovoljni (1:1). — Ambrosiano je bilo mnogo za nedeljski točki in Triestina je bila mehka dovolj, da si je dala enkrat potresti mrežo; najtesnejša zmaga ji šteje v dobro, tudi koristi — in ne samo začasne — imajo Milanci.

Stanje v tabeli divizije A je odslej naslednje:

- 1) Livorno 32 točk, 2) — 3) Torino in Ambrosiano 30, 4) Juventus 27, 5) Genova 26, 6) — 7) Bologna in Milano 24, 8) — 10) Lazio, Fiorentina in Atlanta 22, 11) — 12) Bari in Roma 18, 13) — 14) Triestina in Liguria 16, 15) Vicenza 14, 16) Venezia 12.

Pro Patria si utira pot

V diviziji B je bilo v nedeljo na vrsti v povratno kolo z osmimi tekmami — de-

veta v Palermu je bila odgojena — katerih izidi so spet občutno posegli v goste vrste udeležencev pod vrhom tabele. Pro Patria, ki je vodila sama, je obdržala enak položaj in tudi Spezi je šlo dobro, tako da si je pomagala na enako višino z Modeno, ki to pot ni zmogla več kakor remis. V enakih okoliščinah je tudi Napoli odigral tekmo brez gola s fanfullo in deli skupno s Pisto četrto in peto mesto v tabeli. Padova je dobila lahko partijo v Sieni najbolj pičlo. Moštvo Palerma je za tri tekme v zaostanku. (Odgojena igra med Sieno in Pescaro je bila na sporedu med tednom; Siena je zmagala z 2:0).

Pariz zadnje nedelje so se razšli z naslednjimi izidi:

Busto Arsizio: Pro Patria—Novara 3:1, Pisa—Alessandria 2:1, Pescara—Pescara—Modena 0:0, Savona—Brescia—Savona 2:1, Cremona—Cremonese—Anconitana 3:0, Videm—Spezia—Udinese 3:1, Siena: Padova—Siena 1:0, Lodi: Fanfulla—Napoli 0:0.

Stanje je po večeršnjem V. kolu v diviziji B naslednje:

Pro Patria 30 točk, Modena in Spezia 28, Napoli in Pisa 27, Padova 26, Brescia 25, Cremonese 24, Fanfulla 23, Anconitana 20, Pescara, Novara in Udinese 19, Siena 17, Alessandria 16, Savona 15, Palermo 14 in Mater 13 točk.

Iz divizije C beležimo — kakor običajno — samo najpomembnejše izide iz okrožja A, ki se glase to pot takole: **Reperto Di-stretto—Gorizia 0:0, Ponziana—Vittorio Veneto 2:0, Fiumana—Pieris 7:0.**

II. kolo med devetimi najboljšimi

Table-teniški turnir med elito ljubljanskih igralcev pred koncem — z Romanom Strojnikom kot prvim

V nedeljo dopoldne se je v Mikličevi dvorani nadaljeval table-teniški turnir deveterice najboljših ljubljanskih table-teniških igralcev iz Korotana, Mladike in Hermesa. Tudi drugi termin tega zanimivega tekmovanja je prinesel celo vrsto napetih srečanj, ki so že bolj razčistila vrstni red med posameznimi udeleženci. Nedeljske igre so pomagale Romanu Strojniku do vidnega naskoka, ki mu tesno sledita Bradeško in Bogataj.

Podrobni rezultati večeršnjih 12 iger so bili naslednji:

Roman Strojnik — Šubert 2:0 (21:11, 21:18), Bradeško — Poženel 2:0 (21:9, 21:16), Merala — Bogataj 2:1 (21:17, 6:21, 21:19), Recek — Aleš Strojnik 2:0 (21:17, 21:15), Recek — Šubert 2:0 (21:18, 21:11), Bradeško — Aleš Strojnik 2:1 (17:21, 21:16, 21:12), Roman Strojnik — Merala 2:0 (21:18, 21:14), Keržič — Poženel 2:0 (21:17, 21:17), Bradeško — Šubert 2:0 (21:9, 21:16), Merala — Recek 2:0 (22:20, 21:14), Keržič — Aleš Strojnik 2:0 (21:19, 21:18), Bogataj — Roman Strojnik 2:1 (21:19, 18:21, 21:14).

Po večeršnjem kolu je stanje v tabeli naslednje: 1. Roman Strojnik 5 točk (seti 11:2), 2. Bradeško 5 (10:2), 3. Bogataj 4 (9:3), 4. Merala 3 (7:6), 5. Recek 3 (7:7), 6. Keržič 2 (6:6), 7. Poženel 1 (2:8), 8. Šubert 1 (2:9) in 9. Aleš Strojnik 0 (2:12).

Nekaj podrobnosti o nedeljskem poteku turnirja, ki se bo nadaljeval in zaključil prihodno nedeljo, bomo še objavili iz peresa našega posebnega opazovalca pri igrah z belo žogico.

Smučarski naslovi oddani

Glavni izidi letošnjega tekmovanja za drž. prvenstvo v smučarskih disciplinah

V Abetonu so bila v nedeljo zaključena smučarska tekmovanja za državno prvenstvo v vseh disciplinah za moške in ženske, ki so trajala ves pretekli teden. Udeležba tekmovalcev je bila glede na izredni čas manj številna, uspehi pa v sportnem in propagandnem pogledu, predvsem pa kot ocena sportnikov — bodočih vojakov, zelo dobri.

Med najboljšimi italijanskimi smučarji ki so tudi to sezono ostali zvesti sportu, omenjajo poročila:

v teku na 18 km je prejel naslov prvaka mladi Rinaldo Vitalini, ki je s časom 1:17:42.2 pustil za seboj mnoge priznane »kancne« kakor so bratje Compagnoni Confortola, Gerardi in drugi. V alpskih disciplinah sta si zmagavo podelila slovaški smučarja Chierroni v smuku (čeprav je bil prav za prav favorit za slalom) in Colo v slalomu, ki je splošno veljal za najbolj sigurnega v smuku. V skupni oceni za ar-

sko kombinacijo je bil prvi Colo. V klasični kombinaciji je Vitalini izgubil vse šanse po padcu pri prvem skoku, na prvo mesto pa je prišel nov moč, in sicer Albert Tassotti, medtem ko si je v samostojnih skokih priboril zmago drug novinec Armand pred Lacedelljem in znanim Da Colom. V maratoni (na 50 km) je bilo 8 tekmovalcev, med katerimi se je borba za prvo mesto odločila v zadnjih 500 m. Cresseri je na tej poti pustil svojega velikega tekmeča Aristida Compagnonija za 11 sekund za seboj. To je bila dvojna smola, če pomislimo, da sta smučala za ta uspeh nič manj kakor 3 ure, 33 minut in 22 odn. 33 sek. Tešam v Abetonu je prisostvoval zadnje dni tudi predsednik CONI-a nar. svetnik Manganiello, ki je tudi zaključil prireditve z razdelitvijo nagrad in vzpodbudnimi besedami za sport, ki zdaj še posebno služi narodu in domovini v orožju.

— Stare igralce in nove moči vabi Hermerov nogometni klub na prvi trening, ki bo danes ob 18. v telovadnici ljudske šole na Vodovodni cesti (poleg stadiona). Tri fotografije in točke oblačilne nakaznice za nabavo copat in brisač s seboj!

Iz Srbije

Umrla dobrotnika valjevskih Slovencev.

Dne 25. januarja je umrl v Valjevu hotelir in bivši podžupan G. Mihajlo Z. Matič v starosti 57 let. Pokojnik je bil v času, ko je nastala v letu 1941. v Valjevu slovenska kolonija, podžupan, potem pa več mesecev vršilec dolžnosti župana in je vsestransko pomagal, kjer je bilo potrebno. Pokojnik je do svoje smrti pomagal Slovencev kjer koli je le mogel. Dne 30. januarja pa je umrl star 31 let veletrgovec in izvoznik Dragan M. Korač, ki je bil znan kot eden največjih valjevskih prijateljev sirot in potrebnih. Kot tak je ostal v Valjevu nepozabljen že tudi njegov oče Milko Korač. Pokojnik Dragan je bil veskoki prijatelj Slovencev in je bilo v njegovem sodarsko-sadarskem podjetju zaposlenih precej naših rojakov. — Obema pokojnikoma bodo valjevski Slovencev ohranili časten spomin, dočim izrekamo družinam pokojnikov najtoplejša sožalja.

O drugi akademiji, ki jo je priredila slovenska kolonija v Valjevu dne 3. januarja, v korist zimske pomoči, piše beograjski dnevnik »Novo Vreme« dne 31. januarja: »Zelo uspeh koncert v korist zimske pomoči so priredili Slovenci v Valjevu. Poleg predavanj, ki sta jih imela vodja kolonije Kristian in dr. Mirko Triler, so bile na sporedu razne glasbene in recitacijske točke.«

Radio Ljubljana

TOREK, 2. MARCA 1943-XXI

7.30: Operetna glasba. 8.00: Napoved časa; poročila v italijansčini. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovensčini. 12.45: Komorna glasba. 13.00: Napoved časa; poročila v italijansčini. 12.10: Poročilo Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovensčini. 13.12: Klasični orkester vodi dirigent Mano. 13.45: Vojaške pesmi. 14: Poročila v italijansčini. 14.10: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec. 17: sana glasba. 15.00: Poročila v slovensčini. 17: Napoved časa; poročila v italijansčini. 17.10: Per minut gospoda X. 17.15: Plošče »La Voce del Padrone — Columbia«. 19.30: Poročila v slovensčini. 19.45: Simfonična glasba. 20.00: Napoved časa; poročila v italijansčini. 20.15: Komentar dnevnih dogodkov v slovensčini. 20.30: Mascagni: »Iris«. V odmorih: Predavanje v slovensčini. Zanimivosti v slovensčini. Po končani operi: Poročila v italijansčini

»Jutrovi« oglasi so Vaši najboljši nakupovalci in prodajalci!

pačno razumeli. Ne misliti, da vas bi hotel spravljati v semenišče, Bog ne daj! Sam po sebi vem, kako težko je biti človek, a nositi pred ljudmi tolikšno odgovornost.

Prišla je ženska, ki je bila duhovniku na las podobna, tako da je Rudolf takoj uganil, da je njegova sestra in vprašala, če hoče kositi.

S prijaznim glasom je dejal.

»Ravno na kosilo ste prišli, gospod Zidarič. Dobro, Francka, prinesij še za gospoda!«

Med kosilom je bil župnik molčeč. Počasi je jedel štruklje, ki so bili prav okusno pripravljani. Francka je nato postavila na mizo še cviček.

Dokaj nezaupno je pogledala Rudolfa, za katerega je vedela, da ni nikdar prišel v cerkev.

Ko sta bila spet sama, je župnik natočil vina obema in povzel.

»Izpijte ga na moje zdravje in jaz ga izpizjem na vaše!« In pristavil je predno.

»Da se boste pobiljšali.«

Kakor da bi se rad opravičil, je še nadaljeval.

»Tega seveda ne mislim tako resno kot moja sestra. Dovolj ste pametni, da me razumete.«

Rudolf je pa le pričakoval, kdaj bo prišel s tistim, kar ga je težilo. Kot mlad in precej shuparen človek ni maral uvodov, ne dolgih razmotirvanj. Hotel je takoj vedeti, kako in kaj.

Tu pa se je moral sprijazniti z navado, ki jo je župnik uporabljal do vseh svojih faranov. Ni maral takoj udariti, marveč je udarec kolikor mogoče ublažil, da bi ne skelelo.

Mali oglasi

Hišni post
iščejo službe

Dekle
agilna, prdna in pošte-
na. Želi službe v kakem
trgovini s sadjem, v bi-
leju ali kaj sličnega.
Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Zelam« ali
»Bo«. 3267-1

Gospodinjstvo
samostojno, želim pri
gospodu, ki ima veselje
do glasbe in tujih jeziko-
v. Josifina Pervajnc,
Beethovnova 14/II, učeni-
ka šole Sloga. 3415-1

Hišni post
dobijo službe

Dekle
vajena vseh domačih del
in kuhe iščem za takoj.
Beethovnova ul. 16/IV,
vrata 20. 3441-1a

K otroku,
šestletnemu iščem go-
spodnjo za popoldanje
ure trikrat ali več te-
densko. Naslov v ogl.
odd. Jutra. 3443-1a

Služkinjo
za vsa hišna dela sprej-
mem takoj v gostino.
Naslov v ogl. odd. Jutra.
3442-1a

Zasluzak
Garderobo
za Vas in Vaše družine
vam uredi provizoren
krojač. Prde delat na
dom. Cenjene nastave
pustiti na ogl. odd. Ju-
tra pod »Prezkušeni kro-
jač«. 3444-3

Pouk
Verziranega učitelja
za kromatone harmo-
nike iščem za na dom.
Naslov v ogl. odd. Ju-
tra pod »Glasba«. 3212-4

Potniki
Zastopništva
iščem za Italijo, vpeljan
v razna obrtništa in
velike industrije. Crescia-
ni, Trieste, Via Battara 9.
3465-5

Kapital
Delnice TPD
6500 komadov prodano.
Rudolf Zore, Ljubljana
Gledališka ulica 12.
3463-16

Lokali
Trgovino
dobro vpeljan v centru
mesta kupim. Plačam
takoj. Vprašati Mirko
Troglječ, Kolodvorska 41.
3439-19

Pohištvo

Oprema
za samsko sobo s poste-
ljo in kavcem, še skoro
v novem stanju za sku-
pno ceno 3600 lit. na-
prodaj. Kave se eventu-
alno posebej proda. De-
lavnica za trikotje, Su-
steršič, Bleweisova 13,
Figovec (levo dvorišče).
3460-12

Posest
Travnik
tostran meje se vzame
v najem. Petronafca,
Bleweisova 35a. 3123-20

Parcela
že od 23.000 lit proda
real. pisarna Pristavec
Franjo, Ljubljana, Ce-
sta Arneli Rea št. 3,
(bivša Gosposvetska ce-
sta). J.235.M.20

Trostanovanj, vilo
zamenjan s manjšo pro-
sti primeroma dopolnje-
vanje. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Zamenjava
vile«. 3456-20

Parcela
do 100.000 lit kupim. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Omega«. Po-
sredovalci izključeni!
3461-20

Soba odča
Lepo sončno sobo
z dvema posteljama in
soparobno kopalnico od-
dam v centru. Naslov v
ogl. odd. Jutra. 3464-23

Opremljeno sobo
s dvema posteljama in
soparobno kopalnico, z
1 ali 2 posteljama od-
dam. Sp. šaka, Černe-
tova ul. 31/I. 3347-23

Prazno sobo
v bližini Dramske gla-
dališča se takoj odda.
Naslov v ogl. odd. Ju-
tra. 3442-23

Sobo
v centru oddam. Naslov
v ogl. odd. Jutra. 3451-23

Opremljeno sobo
oddam najraje gospodi-
čni. Hubodova 3/I. Po-
leg bloka na nekdanji
Tyrševi cesti. 3438-23

Ukraden tricikelj!
V petek okoli 19. ure je
bil iz veže gostinice Ra-
zem Zobjak 3 ukraden
lahak tricikelj št. LB
314 znanke »Branden-
burg« št. 201.512. Kdor
zveledi tatu, prejme le-
po nagrado. Lastnik:
Frančič, Prijateljstva ul.
1-a/II. 3446-31

Razno
Vloge in prošnje v
italijansčini, prepise,
informacije vseh
vrst, razmnoževanja
in razne usluge iz-
vršuje
»SERVIS BIRO«,
Sv. Petra cesta 29.

OKVIRJE IZDELUJE KLEIN

WOLFOVA UL. 4

ZAHVALA
Svojo najprisrčnejšo zahvalo izrekam vsem, ki ste
sočustvovali z menoj ob izgubi mojega dobrega soproga,
gospoda

Ing. FRANCA ŽUŽEK-a

Zahvaljujem se vsem, ki ste ga spremlili na njegovi
zadnji poti. Posebna moja zahvala velja gospodoma za-
stopnikoma mestne občine ljubljanske in gospoda žu-
pana, gg. stanovskim tovaršem in vsem prijateljem
naše rodbine.

Ljubljana, dne 28. februarja 1943.

FANI ŽUŽEK, roj. DEKLEVA

Umrla nam je dne 20. februarja 1943 v Cerkljah na Gorenjskem po dolgi
in hudi boleznini naša nad vse ljubljena mama, stara mama, sestra, svakinja
in teta, gospa

JULIKA LAPAJNE roj. VAVKEN

nadučiteljeva vdova in posestnica

stara 74 let, previdena s tolažili sv. vere.
Pokopali smo jo dne 22. februarja 1943 na domačem pokopališču.
Sv. maša zadušnica se bo brala v sredo, dne 3. marca ob 8. uri v tukajšnji
stolnici.

Cerklje, Ljubljana, Gorizia, Padova, dne 1. marca 1943.

**ZORAN, JULE, ANDA por. ČERNE, otroci;
MARJA roj. PETERLIN, snaha; major ČER-
NE JOŽE, zet; ANDREJČEK in IZTOK, vnuka
in ostalo sorodstvo**

FRANCE NOVŠAK

Nemir srca

ROMAN

Tam, kjer je stala mati, je ostala tudi njena mladost in vse, kar ji je bilo drago. Utrujena se je Kristina naslonila na Rudolfa.

Z zaprtimi očmi, kakor dete, je hotela pričakati tisti trenutek, ki bo z njim vstopila v pravo življenje.

Koleselj pa je brzel po beli cesti, od nekod se je že bližal vlak, mrk in neprijazen in ropotal po tračnicah.

Usoda je ukazala, naj se dvigne zastor...

Rudolf si je zdaj že želel, da bi odstopal. Odkar ni več videl Kristine, se mu je šola zadržala pusta in surova zgradba, na kateri je vsak dan opazil kakšno napako. Učitelj se je nekam potpt plazil vsak dan v razred, ki so ga po počitnicah spet napolnili otroci s svojim krikom. Pouk se je vršil dopoldne in popoldne, zvečer pa je učitelj takoj po večerji zavil v gostilno in se je zelo pozno vračal. Njegova žena se sploh ni prikazala iz hiše. Le v cerkev je hodila vsako jutro, in čež dan je nekoli-krat stopila na vrt.

Pusta je bila sedaj Rudolfova soba. Zdalj šele je opazil, kako je Kristina bila kljub svoji mladosti

vendar vrelc, iz katerega je vsa mrka zgradba žejno skrčkala tisto skromno mero živahnosti. Zdalj ni bilo niti tega več.

Rudolfu se je včasih zadelo, da bi bilo dobro, če bi šel tolažiti njeno mater. Ko pa se je domislil, da je bil tu samo tujec, ki ga je stalno klicala kot gospoda, se mu je zadelo odveč. Prihajal je v šolo samo ponoči, čež dan pa se je klatil po poljih in gozdu. Tisti dan po njenem odhodu se je sprehaljal ob reki, kamor ga je vodila Kristina in mehkoja spomina mu je prevzela srce.

Hodil je ob vrhah, misli pa so mu objemale dneve, ki so bili lepi in ki jih ne bo nikdar več doživel. To je vedel natančno. Še tako lepi doživljaji se nikdar ne povrnejo, in če se to vendarle zgodi, se nam ne zdijo nič več lepi.

Ko se je opoldne vračal skozi vas, ga je opazil župnik skozi okno in ga povabil, naj pride k njemu. Bilo mu je neugodno, ker je bil prepričan, da ga bo izpraševal, zakaj ga ni nikoli pri maši, ko pa ima ves dan časa za sprehode.

Župnik je sedel pri preprosti mizi, kjer je bilo nekaj knjig in aktov. Soba je bila kar se da enostavna, skromno pohištvo je bilo staro, še celo križ, pred katerim je bil klečalnik, je bil videti silno star.

Rudolf je ga pozdravil in ko mu je župnik ponudil sedež, čakal, da ga sam ogovori in vpraša.

Ta ga je nekaj sekund mirno gledal, kakor da išče primerne besede.

»Ko ste prišli na počitnice, sem mislil, da boste prej prišli k meni. Ker vas v cerkvi nisem nikoli videl, sem si mislil, da ste moje povabilo pač na-

pačno razumeli. Ne misliti, da vas bi hotel spravljati v semenišče, Bog ne daj! Sam po sebi vem, kako težko je biti človek, a nositi pred ljudmi tolikšno odgovornost.

Prišla je ženska, ki je bila duhovniku na las podobna, tako da je Rudolf takoj uganil, da je njegova sestra in vprašala, če hoče kositi.

S prijaznim glasom je dejal.

»Ravno na kosilo ste prišli, gospod Zidarič. Dobro, Francka, prinesij še za gospoda!«

Med kosilom je bil župnik molčeč. Počasi je jedel štruklje, ki so bili prav okusno pripravljani. Francka je nato postavila na mizo še cviček.

Dokaj nezaupno je pogledala Rudolfa, za katerega je vedela, da ni nikdar prišel v cerkev.

Ko sta bila spet sama, je župnik natočil vina obema in povzel.

»Izpijte ga na moje zdravje in jaz ga izpizjem na vaše!« In pristavil je predno.

»Da se boste pobiljšali.«

Kakor da bi se rad opravičil, je še nadaljeval.

»Tega seveda ne mislim tako resno kot moja sestra. Dovolj ste pametni, da me razumete.«

Rudolf je pa le pričakoval, kdaj bo prišel s tistim, kar ga je težilo. Kot mlad in precej shuparen človek ni maral uvodov, ne dolgih razmotirvanj. Hotel je takoj vedeti, kako in kaj.

Tu pa se je moral sprijazniti z navado, ki jo je župnik uporabljal do vseh svojih faranov. Ni maral takoj udariti, marveč je udarec kolikor mogoče ublažil, da bi ne skelelo.

In namesto da bi mu govoril, kar mu je ležalo na srcu, ga je izpraševal o načrtih, ki so bili tedaj za Rudolfa samega še nejasni.

Študent je bil precej skromen v svojih odgovorih. Kar je povedal, je bilo župniku že od prej znano, saj so mu ljudje radi prinašali novice od vseh strani. Ne da bi kdaj, razen po potrebi hodil po vasi, je poznal vse žive in mrtve tako, da so se mu vsi čudili.

Ko je po Rudolfovih pičlih odgovorih nastal neprijeten molk, je duhovnik napolnil čaše.

»Morda boste rekli, naj se ne vrtim v te reči, češ, da me ne zanimajo,« je sedaj pričel zares, »toda jaz se na vaše mnenje v tej zadevi ne morem ozirati. Vem, da mi boste iz vlijudnosti pritrjevali, morda mi boste v srcu prav dali, pa četudi ne, ni mora biti vseeno. Verjemite mi, da sem vam prijateljsko naklonjen, dasi vem, da vam do vere ni nič in dasi se bojim, da ste jo že davno izgubili. Ne vem, kdo je kriv, da se vam je v teh letih pripetilo še to zlo, tudi vas nočem izpraševati, ker vem, da neradi govorite o svoji mladosti. Najbrž je bila temna in brez žarkov, mnogo je takšnih mladosti. Saj to še ni posebna nesreča, rajši bi dejal narobe, saj je rečna, zapuščenost mladost v rokah večšega človeka pozneje tista gonilna sila, ki mu dopušča, da sprosti vse svoje napore in da uporabi vse svoje moči, da si uredi življenje v temelju drugače, kakor so mu postlali starši ali usoda. Jaz v to usodo ne verjamem, vi pa, kot mlad človek, naj